

NBP

Narodowy Bank Polski

**Sprawozdanie finansowe
Narodowego Banku Polskiego
na dzień 31 grudnia 2019 roku**

Spis treści

Bilans NBP	6
Rachunek zysków i strat NBP	8
Informacja dodatkowa	9
1. Wprowadzenie	9
1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP	9
1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego	11
1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym	11
1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru	11
1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2018 rok	11
2. Opis istotnych zasad rachunkowości	12
2.1. Podstawowe zasady rachunkowości	12
2.2. Kontynuacja działania	12
2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych	12
2.4. Wycena na dzień bilansowy	13
2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego	14
2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości	14
2.5.2. Waluty obce	14
2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP	15
2.5.4. Transakcje z otrzymanym/udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	16
2.5.5. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne	17
2.5.6. Akcje i udziały	19
2.5.7. Środki obrotowe	19
2.5.8. Utrata wartości aktywów	19
2.5.9. Pieniądz w obiegu	19
2.5.10. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP	19
2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	20
2.5.12. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	20
2.5.13. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	20
2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – <i>foreign exchange forward</i>	21
2.5.15. Transakcje wymiany walut – <i>foreign exchange swap</i>	21
2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – <i>forward transactions in securities</i>	21
2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – <i>futures</i>	22
2.6. Zdarzenia po dacie bilansu	23
3. Zmiany zasad rachunkowości	23
4. Wartości oparte na profesjonalnych szacunkach	26

5. Noty objaśniające do bilansu	27
Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	27
Nota 2 Należności od MFW	28
Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	30
Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	32
Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	32
Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe	33
Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	35
Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	35
Nota 9 Inne pozostałe aktywa	36
Nota 10 Pieniądz w obiegu	37
Nota 11 Zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej	37
Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	39
Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	39
Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	40
Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	40
Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	40
Nota 17 Zobowiązania wobec MFW	41
Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	41
Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe	42
Nota 20 Inne pozostałe pasywa	42
Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania	42
Nota 22 Różnice z wyceny	43
Nota 23 Fundusze i rezerwy	45
Nota 24 Wynik finansowy	46
6. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych	46
Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych	46
Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe	47
Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych	47
7. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat	49
Nota 28 Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	49
Nota 29 Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych	52
Nota 30 Koszty niezrealizowane	54
Nota 31 Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe	55
Nota 32 Przychody z tytułu opłat i prowizji	55
Nota 33 Koszty z tytułu opłat i prowizji	55
Nota 34 Przychody z tytułu akcji i udziałów	56

Nota 35	Pozostałe przychody i pozostałe koszty	56
Nota 36	Koszty wynagrodzeń	57
Nota 37	Koszty administracyjne	58
Nota 38	Koszty amortyzacji	58
Nota 39	Koszty emisji znaków pieniężnych	58
Nota 40	Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział	59
8.	Pozostałe noty objaśniające	59
Nota 41	Zdarzenia po dacie bilansu	59
Nota 42	Pozostałe kwestie	60
9.	Ryzyko finansowe i operacyjne	61
9.1.	Ryzyko finansowe	61
9.1.1.	Ryzyko kredytowe	62
9.1.1.1.	Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe	62
9.1.1.2.	Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi	64
9.1.1.2.1.	Jakość kredytowa lokat terminowych	64
9.1.1.2.2.	Jakość kredytowa dłużnych papierów wartościowych	65
9.1.1.3.	Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych	67
9.1.1.3.1.	Należności przeterminowane z tytułu krajowych operacji kredytowych	68
9.1.2.	Ryzyko płynności	68
9.1.2.1.	Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych	69
9.1.3.	Ryzyko stopy procentowej	71
9.1.4.	Ryzyko kursowe i ryzyko zmiany ceny złota	72
9.1.4.1.	Ekspozycja na ryzyko kursowe i zmiany ceny złota	72
9.1.4.2.	Wartość zagrożona i rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	75
9.1.4.3.	Ryzyko zmiany ceny złota	76
9.1.5.	Kapitał NBP	76
9.1.6.	Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych	77
9.2.	Ryzyko operacyjne	78

Bilans NBP

na dzień 31 grudnia 2019 roku

Aktywa	Nota	31.12.2019	31.12.2018
		<i>w tys. złotych</i>	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	42 518 790,2	19 928 317,3
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		445 195 431,8	419 868 025,9
2.1. <i>Należności od MFW</i>	2	5 271 036,0	4 819 450,5
2.2. <i>Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne</i>	3	439 924 395,8	415 048 575,4
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. <i>Podstawowe operacje refinansujące</i>		0,0	0,0
5.2. <i>Długoterminowe operacje refinansujące</i>		0,0	0,0
5.3. <i>Operacje dostrajające</i>		0,0	0,0
5.4. <i>Operacje strukturalne</i>		0,0	0,0
5.5. <i>Kredyty lombardowe</i>		0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	4	10,4	5 643 915,1
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 386 084,0	1 407 838,3
10.1. <i>Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne</i>	5	898 026,4	906 670,7
10.2. <i>Pozostałe aktywa finansowe</i>	6	272 163,0	271 165,9
10.3. <i>Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych</i>	7	10 497,9	871,4
10.4. <i>Rozliczenia międzyokresowe kosztów</i>	8	31 299,8	35 007,8
10.5. <i>Inne</i>	9	174 096,9	194 122,5
Aktywa ogółem		489 100 316,4	446 848 096,6

Pasywa	Nota	31.12.2019	31.12.2018
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	10	238 777 248,0	219 489 936,7
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	11	65 410 357,6	72 942 616,5
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		50 655 941,5	61 390 258,2
2.2. Depozyty na koniec dnia		14 754 416,1	11 552 358,3
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej *		0,0	0,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	12	385 342,2	362 810,7
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej *	11	64 985 650,0	53 276 000,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	13	9 346 735,8	7 273 508,0
5.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		9 326 302,8	7 251 979,7
5.2. Pozostałe zobowiązania		20 433,0	21 528,3
6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	14	2 266 129,9	2 605 986,1
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	15	22 356 217,5	25 100 108,6
8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	16	43 665 689,7	37 886 502,4
9. Zobowiązania wobec MFW	17	6 875 252,6	6 823 985,7
10. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
11. Pozostałe pasywa		222 477,3	239 079,3
11.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	18	6 356,5	23 787,0
11.2. Rozliczenia międzyokresowe	19	144 302,7	142 056,0
11.3. Inne	20	71 818,1	73 236,3
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	21	165 628,8	145 368,3
13. Różnice z wyceny	22	30 494 130,6	27 193 170,3
14. Fundusze i rezerwy	23	8 186 317,3	5 374 387,4
14.1. Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
14.2. Fundusz rezerwowy		0,0	0,0
14.3. Rezerwy		6 686 317,3	3 874 387,4
15. Wynik finansowy	24	-4 036 860,9	-11 865 363,4
15.1. Wynik finansowy roku bieżącego		7 828 502,5	0,0
15.2. Strata z lat ubiegłych		-11 865 363,4	-11 865 363,4
Pasywa ogółem		489 100 316,4	446 848 096,6

* W 2019 r. przeniesiono saldo wyemitowanych bonów pieniężnych NBP prezentowane na dzień 31.12.2018 w pozycji 2.4. *Inne operacje polityki pieniężnej* do nowo wyodrębnionej pozycji 4. *Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej*. Szczegółowe informacje przedstawiono w Rozdziale 3. „Zmiany zasad rachunkowości”. Dane porównawcze doprowadzono do porównywalności.

Rachunek zysków i strat NBP

za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku¹

	Nota	2019	2018
		w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	28	3 293 959,8	2 558 165,1
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii		8 358 201,4	7 639 880,1
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii		-5 064 241,6	-5 081 715,0
2. Wynik z operacji finansowych*		5 621 395,0	-1 517 340,8
2.1. Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych, w tym:	29	8 789 558,1	3 391 503,1
- wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych		5 733 405,1	4 363 115,3
- wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych		3 056 125,5	-972 057,6
2.2. Koszty niezrealizowane, w tym:	30	-356 233,2	-1 034 456,5
- koszty niezrealizowane z wyceny kursowej walut obcych		-109 545,3	-835 517,7
- koszty niezrealizowane z wyceny cenowej		-246 687,9	-198 938,8
2.3. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		0,0	0,0
2.4. Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe	31	-2 811 929,9	-3 874 387,4
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		10 238,8	10 737,8
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	32	49 565,6	44 780,8
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	33	-39 326,8	-34 043,0
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	34	23 372,2	14 703,6
5. Pozostałe przychody	35	97 704,1	87 289,2
A. Przychody netto ogółem		9 046 669,9	1 153 554,9
6. Koszty wynagrodzeń	36	-574 712,9	-543 992,4
7. Koszty administracyjne	37	-264 559,4	-251 810,4
8. Koszty amortyzacji	38	-86 674,3	-85 736,3
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	39	-282 254,9	-260 891,9
10. Pozostałe koszty	35	-9 965,9	-11 123,9
B. Wynik finansowy roku bieżącego	40	7 828 502,5	0,0

* W 2019 r. zmieniono sposób prezentacji składowych pozycji 2. Wynik z operacji finansowych. Szczegółowe informacje przedstawiono w Rozdziale 3. „Zmiany zasad rachunkowości”.

¹ Poczawszy od Sprawozdania finansowego NBP na dzień 31 grudnia 2019 r. wartości kosztów prezentowane są ze znakiem „-” (minus). Odpowiednio dostosowano w tym zakresie dane porównawcze za 2018 r.

Informacja dodatkowa

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Rolę, funkcje oraz cel i zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1810), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 2357),
- Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersje skonsolidowane Dz. Urz. UE 2016 C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r., s. 1).

W myśl art. 2 ustawy o NBP, NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Zgodnie z ustawą o NBP, podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności systemu finansowego,
- działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego w systemie finansowym,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes NBP (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
3. Zarząd NBP (członkowie powoływani na sześcioletnią kadencję).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2019 r.:

Prezes NBP

Adam Glapiński

Rada Polityki Pieniężnej²

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Członkowie	<i>Grażyna Ancyparowicz</i>	<i>Cezary Kochalski</i>	<i>Rafał Sura</i>
	<i>Eugeniusz Gatnar</i>	<i>Jerzy Kropiwnicki</i>	<i>Kamil Zubelewicz</i>
	<i>Łukasz Hardt</i>	<i>Eryk Łon</i>	<i>Jerzy Żyżyński</i>

Zarząd NBP³

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	<i>Piotr Wiesiołek</i>		
Wiceprezes NBP	<i>Anna Trzecińska</i>		
Członkowie	<i>Teresa Czerwińska</i>	<i>Ryszard Kokoszczyński</i>	<i>Paweł Szatamacha</i>
	<i>Andrzej Kaźmierczak</i>	<i>Paweł Samecki</i>	

² Z dniem 20 grudnia 2019 r. zakończyła się kadencja członka Rady Polityki Pieniężnej Jerzego Osiatyńskiego. Z dniem 21 grudnia 2019 r. na funkcję członka Rady Polityki Pieniężnej powołany został Cezary Kochalski.

³ Z dniem 2 kwietnia 2019 r. funkcję członka Zarządu NBP przestał pełnić Jacek Bartkiewicz (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 4 czerwca 2019 r. na funkcję członka Zarządu NBP powołana została Teresa Czerwińska.

Z dniem 17 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestał pełnić Paweł Samecki (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 29 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestała pełnić Teresa Czerwińska (odwołana na skutek zrzeczenia się przez nią funkcji członka Zarządu NBP).

Z dniem 1 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP powołany został Piotr Pogonowski.

Z dniem 7 marca 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP - Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP przestał pełnić Piotr Wiesiołek (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 8 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP - Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP powołana została Marta Kightley.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Zarząd NBP sporządził sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2019 r. zgodnie z:

- ustawą o NBP,
- uchwałą nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2020 r. poz. 1), zwaną dalej „uchwałą nr 16/2003 RPP”,
- uchwałą nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 14), zwaną dalej „uchwałą nr 6/2019 RPP”,
- uchwałą nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.).

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. Dane porównawcze w sprawozdaniu finansowym obejmują rok kalendarzowy od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2019 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta – firmę KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2019 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, z późn. zm.) na dwa lata (badanie sprawozdania finansowego za lata 2019 i 2020) z możliwością przedłużenia umowy na kolejny okres dwuletni (badanie sprawozdania finansowego za lata 2021 i 2022).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2018 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2018 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 1/2019 w dniu 29 kwietnia 2019 r. (Dz. Urz. NBP poz. 2) oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 63/2019 w dniu 11 lipca 2019 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie, firma KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2018 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie zero. W związku z tym, w 2019 r. NBP nie dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa i nie dokonał odpisu na fundusz rezerwowy NBP.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości stosowane przez NBP, określone w aktach prawnych wymienionych w punkcie 1.2. wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, zwanym dalej „ESBC”, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego – zwanego dalej „EBC” – (UE) 2016/2249 z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2016/34, z późn. zm.), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się ustalonym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,

- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego⁴.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

Na dzień bilansowy dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) i instrumentów finansowych pozabilansowych⁵ stosuje się zasadę wyceny według cen/kursów rynkowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako *Różnice z wyceny*.

Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości (standard *London Good Delivery*) jest wyceniane według średniej ceny rynkowej złota w dolarach amerykańskich z londyńskiego rynku kruszców (*London Bullion Market*).

Dłużne papiery wartościowe notowane na aktywnym rynku⁶ wycenia się według średniej ceny rynkowej. W przypadku papierów, których wartość rynkowa nie jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen, do wyceny są stosowane stawki krzywej rentowności dla danego typu papierów wartościowych o tym samym ratingu kredytowym emitenta.

Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (*forward transactions in securities*) wycenia się poprzez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (*spot*) obowiązującej dla cen rynkowych z dnia wyceny.

⁴ Z wyjątkiem:

- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca,
- odsetek od depozytów zabezpieczających wykonanie gwarantowanych transakcji giełdowych (*futures*), które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty.

⁵ Pozycje pozabilansowe w walutach obcych wynikające z transakcji terminowych walutowych oraz transakcji wymiany walut są wyceniane według kursu średniego NBP.

⁶ Aktywny rynek cechuje jednorodność przedmiotu obrotu, możliwość znalezienia w dowolnym momencie nabywców i sprzedawców oraz publicznie dostępna informacja o cenach lub możliwość ustalenia cen na podstawie informacji podawanych do wiadomości publicznej (w szczególności na podstawie krzywych rentowności).

Gwarantowane transakcje giełdowe (*futures*) są wyceniane w oparciu o giełdowe ceny zamknięcia.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

Dla aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych w walutach obcych, po określeniu ich wartości bilansowej w walucie oryginalnej, ustala się ich wartość w walucie krajowej. W procesie wyceny stosowane są kursy średnie NBP obowiązujące na dzień bilansowy.

Do wyceny na dzień 31 grudnia 2019 roku zostały wykorzystane ceny/kursy ogłoszone w dniu 31 grudnia 2019 roku, a dla danych porównawczych – ogłoszone w dniu 31 grudnia 2018 roku.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny uncji złota w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie, tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota, będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic na transakcjach w złocie) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej uncji złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny zasobu złota. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie, tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie waluty obcej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawa Ciągnięcia (*Special Drawing Rights - SDR*) są traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje nominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR.

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (odpowiednio jako przychody z dyskonta i koszty premii) na koniec każdego dnia

operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako przychody z odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według obowiązujących na dzień bilansowy średniej ceny rynkowej lub stawki krzywej rentowności. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Transakcje z otrzymanym/udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów wynikających z tych papierów.

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną zakupu i odsprzedaży (sprzedaży i odkupu) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.5. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych ustalony na dzień 31 grudnia 2019 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty	nieograniczony
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	800
Budynki i lokale	480 lub 780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie, w tym	
- Kotły, maszyny energetyczne	86-300 ¹
- Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	48-240 ²
- Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	86-240 ³
- Urządzenia techniczne	36-300 ⁴
- Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, w tym	
Dziela sztuki	nieograniczony
Inne narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	78-240 ⁵
Środki transportu	72-180

Wartości niematerialne i prawne	Okresy używania (w miesiącach)
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120
Prawa autorskie, prawa do wynalazków, znaków towarowych, wzorów użytkowych i przemysłowych	120

¹ Okres 300 miesięcy dotyczy tylko pozostałych turbozespołów i zespołów prądotwórczych, w tym agregatów lub zespołów prądotwórczych prądu przemiennego o napięciu poniżej 1000 V.

² Okres 240 miesięcy dotyczy tylko urządzeń do wymiany ciepła, w tym wymienników przeponowych różnych typów, oraz pozostałych urządzeń do wymiany ciepła.

³ Okres 240 miesięcy dotyczy tylko maszyn, urządzeń i aparatów poligraficznych, w tym: maszyn do druku, maszyn introligatorskich, wiertarek do papieru oraz urządzeń i sprzętu pomocniczego.

⁴ Okres 300 miesięcy dotyczy tylko urządzeń i aparatury energii elektrycznej, w tym: urządzeń rozdzielczych prądu zmiennego, urządzeń nastawczych prądu zmiennego i stałego, aparatury prądu zmiennego, stacji transformatorowych stałych i mobilnych, urządzeń i aparatury rozdzielczej prądu stałego, aparatury prądu stałego oraz transformatorów.

⁵ Okres 240 miesięcy dotyczy tylko szaf i kas pancernych, sejfów, regałów metalowych oraz innych przedmiotów stanowiących wyposażenie użytkowe pomieszczeń.

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Okresy używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegają weryfikacji w każdym roku obrotowym.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, dokonuje się jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania, w kwocie równej wartości początkowej.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne podlegają okresowemu przeglądowi (nie rzadziej niż na dzień bilansowy) w celu weryfikacji, czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby dokonania (zwiększenia) odpisu z tytułu utraty wartości lub czy ustały przyczyny utraty wartości, które wymagałyby odwrócenia (zmniejszenia) odpisu z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

2.5.6. Akcje i udziały

Akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały ujmują się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu i wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.7. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmują się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.8. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

2.5.9. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmują się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych uprawnionych podmiotów,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.10. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmują się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmują się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego (odpowiednio jako koszty dyskonta i przychody z premii) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach obliczonych dla

okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako koszty odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią, by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie, jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia, aby pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.13. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 9.1.4.).

Rezerwę tworzy się i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego. Tworzenie rezerwy nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku obrotowego.

Rezerwę rozwiązuje się – zaliczając ją do przychodów – na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych, powiększonych o nadwyżkę kosztów nad przychodami ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych, w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę utworzonej rezerwy w stosunku do wartości oszacowanej rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – *foreign exchange forward*

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – *foreign exchange swap*

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – *forward transactions in securities*

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny, poprzez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych lub stawki krzywej rentowności (w przypadku braku dostępności cen) z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (*spot*). Do dodatnich i ujemnych różnic z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – *futures*

Gwarantowaną transakcją giełdową ujmuje się na kontach pozabilansowych, od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

Depozyt zabezpieczający wykonanie gwarantowanej transakcji giełdowej, złożony w środkach pieniężnych, ujmuje się na kontach bilansowych jako składnik aktywów. Depozyt zabezpieczający złożony w dłużnych papierach wartościowych nie zmienia ich zasobu.

Dzienne zmiany cen rynkowych gwarantowanej transakcji giełdowej zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmuje się według ceny rynkowej.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego NBP, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść i są zdarzeniami korygującymi ich stan na dzień bilansowy.

3. Zmiany zasad rachunkowości

Zmiana uchwały nr 16/2003 RPP

Zmiany zasad rachunkowości w 2019 r. zostały wprowadzone uchwałą nr 7/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. (Dz. Urz. NBP poz. 15) zmieniającą uchwałę nr 16/2003 RPP. Zmiany dotyczyły rozszerzenia definicji aktywnego rynku oraz ceny rynkowej w zakresie źródeł informacji wykorzystywanych do wyceny dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako utrzymywane do terminu wymagalności. Zmieniono również wzór bilansu NBP oraz rachunku zysków i strat NBP w odniesieniu do prezentacji lub nazw niektórych pozycji.

Zmiany definicji aktywnego rynku i ceny rynkowej

W zakresie zmiany definicji aktywnego rynku dokonano jej rozszerzenia o rynki, na których ceny nie są podawane do wiadomości publicznej, ale są możliwe do ustalenia na podstawie informacji podawanych do wiadomości publicznej.

W zakresie zmiany definicji ceny rynkowej wprowadzono możliwość, aby w przypadku dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku (niezakwalifikowanych jako utrzymywane do terminu wymagalności) oraz transakcji terminowych zakupu albo sprzedaży dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, dla których nie są dostępne ceny, za cenę rynkową można było uznać wartość określoną według właściwych krzywych rentowności podawanych do wiadomości publicznej.

Zmiany w prezentacji

W zakresie zmian w prezentacji:

- począwszy od Sprawozdania finansowego NBP na dzień 31 grudnia 2019 r. wartości kosztów prezentowane są ze znakiem „-” (minus). Odpowiednio dostosowano w tym zakresie dane porównawcze za 2018 r.;

- w bilansie NBP wprowadzono nową pozycję 4. *Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej*, w której prezentowane jest saldo z pozycji 2.4. *Inne operacje polityki pieniężnej* zatwierdzonego sprawozdania finansowego NBP sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 r. Na saldo tej pozycji składają się zobowiązania z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych w ramach podstawowych i dostrajających operacji otwartego rynku. Biorąc pod uwagę, że nabywcami bonów pieniężnych NBP mogą być nie tylko instytucje monetarne, wyodrębnienie nowej pozycji w pasywach bilansu pozwoliło na bardziej przejrzystą prezentację zobowiązań NBP z tytułu emisji bonów pieniężnych (por. Nota 11). Nowy sposób prezentacji nie wpływa na zmianę sumy bilansowej NBP. W tabeli poniżej zaprezentowano pozycję 2. *Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej* oraz pozycję 4. *Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej* za 2018 r. z zatwierdzonego sprawozdania finansowego NBP sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz dane porównawcze.

Pasywa	Nota	31.12.2018	31.12.2018
		(dane porównawcze)	(zatwierdzone sprawozdanie finansowe)
w tys. złotych			
[...]			
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	11	72 942 616,5	126 218 616,5
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		61 390 258,2	61 390 258,2
2.2. Depozyty na koniec dnia		11 552 358,3	11 552 358,3
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		0,0	53 276 000,0
[...]			
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	11	53 276 000,0	-

- w rachunku zysków i strat NBP wprowadzono głównie zmiany w prezentacji składowych pozycji 2. *Wynik z operacji finansowych* zamiast prezentacji:
 - osobno przychodów i kosztów operacji finansowych, w sprawozdaniu finansowym za 2019 r. zaprezentowano łączny wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych;
 - przychodów i kosztów z tytułu rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych, w sprawozdaniu finansowym za 2019 r. zaprezentowano łączny wpływ na wynik finansowy, przy jednoczesnym rozdziale wyniku z tytułu odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych od wyniku z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe.

Nowy sposób prezentacji nie wpływa na zmianę wysokości wyniku z operacji finansowych, a tym samym wysokości wyniku finansowego NBP. W poniższej tabeli zaprezentowano

pozycję 2. *Wynik z operacji finansowych* z zatwierdzonego sprawozdania finansowego NBP sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz dane porównawcze.

Rachunek zysków i strat	Nota	2018	Rachunek zysków i strat	Nota	2018
		(dane porównawcze)*			(zatwierdzone sprawozdanie finansowe)
		w tys. złotych			w tys. złotych
2. Wynik z operacji finansowych		-1 517 340,8	2. Wynik z operacji finansowych		-1 517 340,8
2.1. Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych	29	3 391 503,1	2.1. Przychody z operacji finansowych	29	6 856 843,3
			2.2. Koszty operacji finansowych	29	3 465 340,2
2.2. Koszty niezrealizowane	30	-1 034 456,5	2.3. Koszty niezrealizowane	30	1 034 456,5
2.3. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		0,0	2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość	31	0,0
2.4. Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe	31	-3 874 387,4	2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	31	3 874 387,4

* Począwszy od Sprawozdania finansowego NBP na dzień 31 grudnia 2019 r. wartości kosztów prezentowane są ze znakiem „-” (minus). Odpowiednio dostosowano w tym zakresie dane porównawcze za 2018 r.

Zmiana zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

W dniu 5 listopada 2019 r. Rada Polityki Pieniężnej podjęła uchwałę nr 6/2019 w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz.14), która zastąpiła uchwałę nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP nr 17, poz. 19; por. Rozdział 9.1.4.). Zmiany dotyczyły przede wszystkim:

- rezygnacji z minimalnego poziomu oszacowania rezerwy⁷ – w związku z przyjętym założeniem stosowania bardziej konserwatywnych parametrów do szacowania ryzyka kursowego,
- źródeł tworzenia rezerwy – rezerwa może być tworzona maksymalnie w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego⁸; utrzymano przy tym zasadę, iż tworzenie rezerwy nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku obrotowego (straty), oraz
- warunków jej rozwiązywania – rezerwa rozwiązywana jest na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych, powiększonych

⁷ Równego kwocie niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

⁸ Dotychczas rezerwa była tworzona w kwocie nadwyżki przychodów nad kosztami.

o nadwyżkę kosztów nad przychodami ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych, w kwocie, która mogłaby spowodować stratę (por. Rozdział 2.5.13.).⁹

Zmienione zasady tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych mogą skutkować wyższym oszacowaniem kwoty rezerwy przy jednoczesnym wydłużeniu okresu jej akumulacji.

4. Wartości oparte na profesjonalnych szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym NBP. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się być zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań, jest ustalenie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych. Zgodnie z uchwałą nr 6/2019 RPP oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 9.1.4.).

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje istotnych oszacowań, dotyczą w szczególności ustalania:

- kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej, sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarusza),
- okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

⁹ Dotychczas rezerwa mogła być rozwiązywana na pokrycie tylko kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej walut obcych, które mogłyby spowodować stratę.

5. Noty objaśniające do bilansu

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	19 499 160,2	757 567,8	18 741 592,4
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	23 019 630,0	19 170 749,5	3 848 880,5
- rachunek bieżący w złocie	10 813 438,9	2 265 651,6	8 547 787,3
- lokaty terminowe w złocie	12 206 191,1	16 905 097,9	-4 698 906,8
Razem	42 518 790,2	19 928 317,3	22 590 472,9
w tym różnice z wyceny złota	17 794 911,6	11 875 428,3	5 919 483,3

		31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	w tys. uncji	3 371,2	157,2	3 214,0
	(w tonach)	(104,9)	(4,9)	(100,0)
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	w tys. uncji	3 980,0	3 978,5	1,5
	(w tonach)	(123,7)	(123,7)	(0,0)
- rachunek bieżący w złocie	w tys. uncji	1 869,6	470,2	1 399,4
	(w tonach)	(58,1)	(14,6)	(43,5)
- lokaty terminowe w złocie	w tys. uncji	2 110,4	3 508,3	-1 397,9
	(w tonach)	(65,6)	(109,1)	(-43,5)
Razem	w tys. uncji	7 351,2	4 135,7	3 215,5
	(w tonach)	(228,6)	(128,6)	(100,0)

Złoto jest przechowywane w NBP oraz w Banku Anglii.

Złoto przechowywane w Banku Anglii jest:

- utrzymywane na rachunku bieżącym w Banku Anglii,
- inwestowane w transakcje lokat terminowych z zagranicznymi bankami komercyjnymi oraz bankami centralnymi; odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 3 i Nota 28).

Wzrost salda o 100,0 ton wynikał z transakcji zakupu złota przez NBP na rynku międzybankowym w pierwszej połowie 2019 r. W drugiej połowie 2019 r. przetransportowano 100,0 ton złota z Banku Anglii do NBP.

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała także aktualizacja wyceny zasobu złota (por. Nota 22).

Nota 2 Należności od MFW

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Transza rezerwowa	3 337 230,8	2 673 540,0	663 690,8
Rachunek bieżący w MFW	1 547 266,4	1 558 705,4	-11 439,0
Lokata terminowa w MFW	37 229,3	36 933,6	295,7
Pożyczki udzielone MFW	349 309,5	550 271,5	-200 962,0
Razem	5 271 036,0	4 819 450,5	451 585,5
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	-273 875,0	-318 531,1	44 656,1

w tys. SDR	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Transza rezerwowa	634 092,9	512 054,7	122 038,2
Rachunek bieżący w MFW	293 989,4	298 533,9	-4 544,5
Lokata terminowa w MFW	7 073,8	7 073,8	0,0
Pożyczki udzielone MFW	66 370,8	105 391,8	-39 021,0
Razem	1 001 526,9	923 054,2	78 472,7

Pozycja obejmuje nominowane w SDR:

- transzę rezerwową, która odpowiada udziałom członkowskim Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym, zwanym dalej „MFW”, pomniejszonym o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1).

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	21 796 747,9	21 388 360,0	408 387,9
Rachunek nr 1 MFW	-18 459 517,1	-18 714 820,0	255 302,9
Transza rezerwowa	3 337 230,8	2 673 540,0	663 690,8

w tys. SDR	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	4 095 400,0	4 095 400,0	0,0
Rachunek nr 1 MFW	-3 461 307,1	-3 583 345,3	122 038,2
Transza rezerwowa	634 092,9	512 054,7	122 038,2

Wielkość udziałów w MFW jest określana dla każdego kraju członkowskiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i wnoszona w pełnej wysokości (w walucie krajowej i w walutach obcych). Od wielkości udziałów uzależnione są m.in. liczba głosów w MFW danego kraju członkowskiego, przypisana mu wielkość alokacji SDR, limity przyznawanych kredytów.

Środki zgromadzone na Rachunku nr 1 MFW są wykorzystywane przez MFW w ramach kwartalnych Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans - FTP*). Środki te są zamieniane na walutę obcą i przekazywane krajom członkowskim – pożyczkobiorcom MFW, co powoduje wzrost transzy rezerwowej. Z kolei spłaty dokonywane przez pożyczkobiorców MFW w walutach obcych są zamieniane na walutę krajową i ujmowane na Rachunku nr 1 MFW, co powoduje spadek transzy rezerwowej.

Spadek transzy rezerwowej powodują również wpływy na Rachunek nr 1 MFW z tytułu opłacenia w złotych przez kraje członkowskie podwyższenia ich udziałów w MFW.

- rachunek bieżący w MFW, na którym są ujmowane środki pieniężne otrzymane w ramach alokacji SDR (por. Nota 17) oraz spłaty w SDR należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow - NAB*), jak również są dokonywane rozliczenia z tytułu odsetek i opłat od sald i transakcji związanych z MFW,
- nieoprocentowaną lokatę terminową NBP w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych) (por. Nota 41),
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach NAB (por. Nota 27).

Transza rezerwowa (z wyjątkiem części nieoprocentowanej, która jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR), saldo rachunku bieżącego w MFW oraz pożyczki udzielone MFW są oprocentowane według stopy procentowej określonej przez MFW.

Wzrost pozycji w walucie oryginalnej był wynikiem zwiększenia transzy rezerwowej, co było efektem:

- transakcji zrealizowanych w ramach FTP - płatności dokonane przez MFW z Rachunku nr 1 MFW w NBP na rzecz krajów członkowskich (122.000,0 tys. SDR), oraz
- zasileń Rachunku nr 2 MFW (por. Nota 14) środkami pieniężnymi z Rachunku nr 1 MFW w kwocie odpowiadającej 38,2 tys. SDR.

Jednocześnie na zmianę pozycji w walucie oryginalnej wpływ miało:

- zmniejszenie należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB, co było głównie efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP w kwocie 38.900,0 tys. SDR (por. Nota 27),
- zmniejszenie rachunku bieżącego w MFW głównie w wyniku rozliczeń z MFW z tytułu odsetek i opłat (4.490,4 tys. SDR).

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22).

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rachunki bieżące w walutach obcych, w tym*	9 259 141,9	10 290 650,8	-1 031 508,9
- rachunek bieżący w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2	3 507 926,5	3 370 499,9	137 426,6
Lokaty terminowe w walutach obcych	32 168 428,6	37 477 995,2	-5 309 566,6
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	43 215 223,2	37 849 982,3	5 365 240,9
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	354 961 158,9	329 190 814,2	25 770 344,7
Zapas banknotów i monet zagranicznych	179 119,9	195 945,7	-16 825,8
Inne należności w walutach obcych, w tym	141 323,3	43 187,2	98 136,1
- depozyty zabezpieczające gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych*	141 124,2	42 268,3	98 855,9
- odsetki od lokat terminowych w złocie	199,1	918,9	-719,8
Razem	439 924 395,8	415 048 575,4	24 875 820,4
w tym			
- różnice z wyceny kursowej	10 411 877,0	13 352 860,9	-2 940 983,9
- różnice z wyceny cenowej	1 814 526,9	1 229 622,1	584 904,8

* W 2019 r. przeniesiono saldo uzupełniających depozytów zabezpieczających gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (*variation margin*) prezentowane na dzień 31.12.2018 w pozycji *Rachunki bieżące w walutach obcych* do pozycji *Inne należności w walutach obcych - depozyty zabezpieczające gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych*, gdzie dotychczas prezentowano wyłącznie depozyty początkowe (*initial margin*). Saldo depozytów *variation margin* na 31.12.2018 wynosiło 2.880,0 tys. zł.

Pozycja obejmuje głównie podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD, to jest:

- dłużne papiery wartościowe (dyskontowe i o oprocentowaniu stałym) – wszystkie dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP są notowane na aktywnym rynku; zarówno na 31.12.2019, jak i na 31.12.2018 NBP nie posiadał dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako utrzymywane do terminu wymagalności,
- lokaty terminowe,
- lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty reverse repo) – w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami repo¹⁰ (por. Nota 16).

Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

¹⁰ Na 31.12.2019 dłużne papiery wartościowe o wartości 42.593.876,7 tys. zł stanowiły zabezpieczenie przyjętych lokat terminowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu – lokat repo (37.647.868,8 tys. zł na 31.12.2018 r.).

31.12.2019						
<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	515 400,0	2 638 681,5	155 200,0	174 400,0	29 350 529,6	1 977 145,4
Lokaty reverse repo	6 982 225,8	493 686,1	2 594 163,2	613 419,9	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	49 937 405,5	17 269 891,4	8 968 740,6	11 278 386,1	24 371 403,7	2 501 789,9
Razem	57 435 031,3	20 402 259,0	11 718 103,8	12 066 206,0	53 721 933,3	4 478 935,3

31.12.2018						
<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	606 500,0	4 220 596,4	100 000,0	300 400,0	27 489 447,1	1 539 240,8
Lokaty reverse repo	5 709 188,6	1 224 971,0	1 660 449,6	1 192 153,1	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	40 851 481,2	20 913 559,6	8 744 136,1	10 401 706,4	23 014 085,8	2 466 932,9
Razem	47 167 169,8	26 359 127,0	10 504 585,7	11 894 259,5	50 503 532,9	4 006 173,7

Zmiana						
<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	-91 100,0	-1 581 914,9	55 200,0	-126 000,0	1 861 082,5	437 904,6
Lokaty reverse repo	1 273 037,2	-731 284,9	933 713,6	-578 733,2	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	9 085 924,3	-3 643 668,2	224 604,5	876 679,7	1 357 317,9	34 857,0
Razem	10 267 861,5	-5 956 868,0	1 213 518,1	171 946,5	3 218 400,4	472 761,6

Na zmianę pozycji w walutach obcych wpływ miały głównie:

- napływ środków pieniężnych w walutach obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP (por. Nota 11, Nota 15 oraz Nota 16);
- osiągnięty dodatni wynik z zarządzania instrumentami inwestycyjnymi rezerw walutowych oraz efekty wyceny cenowej (por. Nota 28 i Nota 29 oraz Nota 22 i Nota 30);
- zmiana struktury walutowej benchmarku strategicznego w 2019 r., skutkująca wzrostem udziału instrumentów inwestycyjnych w USD, przy zmniejszeniu udziału instrumentów inwestycyjnych w EUR (por. Rozdział 9.1.4.);
- zakup złota (por. Nota 1);
- wzrost finansowania MFV z tytułu transakcji w ramach FTP (por. Nota 2);
- zmiana zaangażowania w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (por. Nota 16).

Dodatkowo na zmianę pozycji wpływ miała aktualizacja wyceny kursowej (por. Nota 22 i Nota 30).

Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej	0,0	5 643 437,2	-5 643 437,2
Odsetki należne za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej	0,0	420,9	-420,9
Inne należności w walucie krajowej	10,4	57,0	-46,6
Razem	10,4	5 643 915,1	-5 643 904,7

Na 31.12.2019 pozycja obejmowała należności z tytułu rozliczeń związanych z przyjmowaniem krajowych znaków pieniężnych.

Na 31.12.2018 pozycja obejmowała głównie należności od banków krajowych z tytułu kredytów refinansowych udzielonych w innej formie określonej przez Zarząd NBP, które zostały całkowicie spłacone w pierwszym kwartale 2019 r.

Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

Zmiana stanu środków trwałych <i>(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)</i>	2019				2018			
	Grunty, PWUG*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Grunty, PWUG*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem
<i>w tys. złotych</i>								
Wartość brutto na początek okresu	1 014 908,1	653 848,5	12 059,8	1 680 816,4	979 418,3	661 606,7	77 209,1	1 718 234,1
Zwiększenia	3 618,1	36 968,3	37 587,7	78 174,1	39 124,4	50 762,4	28 430,7	118 317,5
Zmniejszenia	-278,6	-39 232,5	-23 327,5	-62 838,6	-3 634,6	-58 520,6	-93 580,0	-155 735,2
Wartość brutto na koniec okresu	1 018 247,6	651 584,4	26 320,0	1 696 152,0	1 014 908,1	653 848,5	12 059,8	1 680 816,4
<i>w tym całkowicie umorzone</i>	2 423,2	233 842,8	0,0	236 266,0	2 423,2	220 103,2	0,0	222 526,4
Umorzenie na początek okresu	-425 840,9	-451 634,8	0,0	-877 475,7	-412 174,0	-461 931,7	0,0	-874 105,7
Zwiększenia	-14 099,9	-48 319,2	0,0	-62 419,1	-13 813,4	-47 656,7	0,0	-61 470,1
Zmniejszenia	278,6	38 428,7	0,0	38 707,4	146,5	57 953,6	0,0	58 100,1
Umorzenie na koniec okresu	-439 662,1	-461 525,3	0,0	-901 187,5	-425 840,9	-451 634,8	0,0	-877 475,7
Odpisy aktualizujące na początek okresu	-272,9	-321,1	0,0	-594,0	-3 397,0	-311,8	-25 464,8	-29 173,6
Zwiększenia	0,0	-158,2	0,0	-158,2	0,0	-12,5	0,0	-12,5
Zmniejszenia**	0,0	5,1	0,0	5,1	3 124,1	3,2	25 464,8	28 592,1
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	-272,9	-474,3	0,0	-747,2	-272,9	-321,1	0,0	-594,0
Wartość netto na koniec okresu	578 312,6	189 584,7	26 320,0	794 217,3	588 794,3	201 892,6	12 059,8	802 746,7

* Na 31.12.2019 wartość netto PWUG (praw wieczystego użytkowania gruntów) wyniosła 56.125,7 tys. zł przy umorzeniu w kwocie 29.500,2 tys. zł (na 31.12.2018 odpowiednio: 57.250,1 tys. zł i 28.375,7 tys. zł).

** Zmniejszenie odpisów aktualizujących wartość gruntów oraz nakładów na środki trwałe w 2018 r. związane było z nieodpłatnym przekazaniem nieruchomości w Zegrzu na rzecz Skarbu Państwa. Wpłynęło to odpowiednio na zmniejszenie wartości brutto tych pozycji.

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych <i>(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)</i>	2019				2018			
	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem
<i>w tys. złotych</i>								
Wartość brutto na początek okresu	464 017,2	15 429,4	4 386,0	483 832,6	427 435,8	14 054,4	16 356,5	457 846,7
Zwiększenia	20 636,6	3 763,0	20 424,0	44 823,6	38 872,3	1 582,4	22 239,4	62 694,1
Zmniejszenia	-14 073,3	-226,4	-20 664,6	-34 964,4	-2 290,9	-207,4	-34 209,9	-36 708,2
Wartość brutto na koniec okresu	470 580,4	18 965,9	4 145,4	493 691,8	464 017,2	15 429,4	4 386,0	483 832,6
<i>w tym całkowicie umorzono</i>	138 359,6	2 370,4	0,0	140 730,0	121 533,9	2 259,4	0,0	123 793,3
Umorzenie na początek okresu	-372 838,4	-7 061,3	0,0	-379 899,7	-351 685,6	-6 044,0	0,0	-357 729,6
Zwiększenia	-23 047,5	-1 222,8	0,0	-24 270,3	-23 443,7	-1 051,9	0,0	-24 495,6
Zmniejszenia	14 069,8	226,4	0,0	14 296,3	2 290,9	34,6	0,0	2 325,5
Umorzenie na koniec okresu	-381 816,0	-8 057,7	0,0	-389 873,7	-372 838,4	-7 061,3	0,0	-379 899,7
Odpisy aktualizujące na początek okresu	-8,9	0,0	0,0	-8,9	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	-8,9	0,0	0,0	-8,9	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	88 755,5	10 908,2	4 145,4	103 809,1	91 169,9	8 368,1	4 386,0	103 924,0

Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Akcje i udziały w podmiotach krajowych, w tym	128 848,9	128 848,9	0,0
- akcje Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	51 708,1	51 708,1	0,0
- akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.	75 312,5	75 312,5	0,0
- udziały w Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	1 820,0	1 820,0	0,0
- inne	8,3	8,3	0,0
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych, w tym	143 314,1	142 317,0	997,1
- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych	52 630,0	52 212,0	418,0
- udziały w S.W.I.F.T.	674,9	681,4	-6,5
- udziały w Europejskim Banku Centralnym	90 009,2	89 423,6	585,6
Razem	272 163,0	271 165,9	997,1

Wzrost wartości pozycji wynikał ze wzrostu udziału NBP w kapitale subskrybowanym EBC, w związku z regularną aktualizacją klucza subskrypcji kapitału EBC, a także aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych nie uległo zmianie w stosunku do 31.12.2018 i na 31.12.2019 kształtowało się następująco:

Podmiot	Kapitał zakładowy (w tys. złotych)	Cena nominalna 1 udziału/akcji (w tys. złotych)	Liczba akcji/udziałów w posiadaniu NBP	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019
Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych, w tym				
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	21 000,0	1,0	7 000	33,33%
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 445,0	0,5	3 750	34,44%
- Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	10 000,0	10,0	1 000	100,00%

Zaangażowanie NBP w podmiotach zagranicznych kształtowało się następująco:

- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (*Bank for International Settlements - BIS*)
Na 31.12.2019 i 31.12.2018 NBP posiadał 8.000 akcji przekładających się na tę samą liczbę głosów. Opłacono 25% wartości nominalnej akcji (wartość nominalna jednej akcji wynosi 5,0 tys. SDR), co wynosi 10.000,0 tys. SDR. Udział NBP w kapitale udziałowym BIS stanowi 1,43%.
- udziały w S.W.I.F.T. (*The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*)
Na 31.12.2019 i na 31.12.2018 NBP posiadał 53 udziały (w wysokości 158,5 tys. EUR) z ogólnej liczby udziałów: 109.612 - na 31.12.2019 i 109.814 - na 31.12.2018.
- udziały w Europejskim Banku Centralnym.
Od 01.05.2004, to jest od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2019 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 21.136,4 tys. EUR (20.796,2 tys. EUR na 31.12.2018).

Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie zmiany w składzie krajów członkowskich Unii Europejskiej (por. Nota 41). Ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału obowiązuje od 1 stycznia 2019 r. W jej wyniku udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł z 5,1230% do 5,2068%, co odpowiadało wzrostowi kwoty udziałów z 554.565,1 tys. EUR do 563.636,5 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych

EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. W wyniku ostatniej aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC z dnia 1 stycznia 2019 r. wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła z 20.796,2 tys. EUR do 21.136,4 tys. EUR. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 542.500,1 tys. EUR.

Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	9 639,3	763,9	8 875,4
Różnice z wyceny cenowej	858,6	107,5	751,1
Razem	10 497,9	871,4	9 626,5

Pozycja obejmuje dodatnie różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 22).

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rozliczenia międzyokresowe kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP*	5 421,6	6 667,1	-1 245,5
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług	25 878,2	28 340,7	-2 462,5
Razem	31 299,8	35 007,8	-3 708,0

* Por. Nota 11.

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług dotyczą głównie wydatków związanych z gospodarką własną NBP (przede wszystkim z tytułu opłat za usługi informatyczne na rzecz NBP).

Nota 9 Inne pozostałe aktywa

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Środki obrotowe, w tym	33 794,2	23 305,6	10 488,6
- metale szlachetne	30 457,1	19 870,0	10 587,1
- wartości kolekcjonerskie nieobiegowe	2 781,1	2 854,1	-73,0
- inne	556,0	581,5	-25,5
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej, w tym	107 027,3	120 885,7	-13 858,4
- pożyczki udzielone pracownikom, w tym	22 149,3	21 085,9	1 063,4
• pożyczki udzielone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	12 220,1	11 558,8	661,3
- inne kredyty	84 878,0	99 799,8	-14 921,8
Inne należności, w tym	22 868,4	19 986,9	2 881,5
- publicznoprawne	226,0	5,3	220,7
- od odbiorców i dostawców	10 393,1	9 521,9	871,2
- inne	12 249,3	10 459,7	1 789,6
Środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	4 761,7	5 663,7	-902,0
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	5 645,4	24 280,6	-18 635,2
Razem	174 096,9	194 122,5	-20 025,6

Spadek pozycji *Inne kredyty*, obejmującej należność z tytułu udzielonego przez NBP w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP, był wynikiem spłat wiarygodności z umów kredytowych przelanych na rzecz NBP jako zabezpieczenie tego kredytu (por. Rozdział 9.1.1.3.1).

Wzrost wartości pozycji *Metale szlachetne* wynikał głównie z zakupu złota nieodpowiadającego międzynarodowym standardom czystości pod koniec 2019 r. na potrzeby emisji monet kolekcjonerskich w 2020 r.

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych. Spadek pozycji jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku (por. Nota 25) oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem zakupu/sprzedaży w transakcji.

Nota 10 Pieniądz w obiegu

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Banknoty krajowe w obiegu	233 384 973,1	214 430 353,4	18 954 619,7
Monety krajowe w obiegu	5 392 274,9	5 059 583,3	332 691,6
Razem	238 777 248,0	219 489 936,7	19 287 311,3

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2019 wyniosła 297.749,1 tys. zł w porównaniu z 291.741,1 tys. zł na 31.12.2018. Wzrost pozycji wynikał ze zwiększenia zapotrzebowania rynku na pieniądz gotówkowy.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2019 r. wyniósł 228.433,1 mln zł w porównaniu z 206.813,5 mln zł w 2018 r.

Nota 11 Zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	65 410 357,6	72 942 616,5	-7 532 258,9
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych), w tym	50 655 941,5	61 390 258,2	-10 734 316,7
- rachunki bieżące banków oraz KSKOK	49 866 531,5	60 585 533,9	-10 719 002,4
- rachunki rezerw obowiązkowych banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP	789 410,0	804 724,3	-15 314,3
Depozyty na koniec dnia, w tym	14 754 416,1	11 552 358,3	3 202 057,8
- naliczone odsetki	202,1	158,3	43,8
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, w tym	64 985 650,0	53 276 000,0	11 709 650,0
- operacje podstawowe	64 985 650,0	53 276 000,0	11 709 650,0
- operacje dostrajające	0,0	0,0	0,0
Razem	130 396 007,6	126 218 616,5	4 177 391,1

Nota obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Wartość środków pieniężnych utrzymywanych przez banki oraz KSKOK¹¹ w NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej jest uzależniona od kształtowania się podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej oraz obowiązującej stopy rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest wielkością uśrednioną w okresie jej utrzymywania.

¹¹ Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe utrzymują rezerwę obowiązkową na rachunku KSKOK.

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej obejmują głównie zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych¹² w ramach podstawowych¹³ i dostrajających¹⁴ operacji otwartego rynku, których celem jest absorpcja płynności.

Środki rezerwy obowiązkowej oraz depozyty na koniec dnia podlegają oprocentowaniu, natomiast bony pieniężne są emitowane z dyskontem (por. Nota 8). Na 31.12.2019 i 31.12.2018 stopy procentowe będące podstawą oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, depozytów na koniec dnia oraz ustalenia dyskonta bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku kształtowały się następująco:

%	31.12.2019	31.12.2018
Rezerwa obowiązkowa*	0,50	0,50
Depozyt na koniec dnia**	0,50	0,50
Bony pieniężne***	1,50	1,50

* Wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej.

** Stopa depozytowa NBP.

*** Stopa referencyjna NBP.

Wzrost ogółu zobowiązań NBP z tytułu operacji polityki pieniężnej o 4.177.391,1 tys. zł na 31.12.2019 w porównaniu do 31.12.2018 był przede wszystkim rezultatem:

- skupu napływających do NBP walut obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP (por. Nota 3, Nota 15 oraz Nota 16);
- wypłaconych: dyskonta od bonów pieniężnych oraz odsetek od środków rezerwy obowiązkowej (por. Nota 28);

przy jednoczesnym zmniejszeniu pozycji z tytułu:

- spłaty w pierwszym kwartale 2019 r. kredytów refinansowych udzielonych w innej formie określonej przez Zarząd NBP (por. Nota 4),
- przyrostu pieniądza gotówkowego w obiegu w 2019 r. (por. Nota 10).

¹² Zgodnie z uchwałą nr 30/2003 Zarządu NBP z dnia 12 września 2003 r. w sprawie emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP Nr 15, poz. 24, z późn. zm.) nabywcami bonów pieniężnych mogą być banki krajowe, oddziały banków zagranicznych i oddziały instytucji kredytowych, Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz Krajowa Spółdzielnica Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.

¹³ W 2019 r. okresy zapadalności operacji podstawowych wynosiły 6, 7 i 8 dni (w 2018 r. tylko 7 dni).

¹⁴ W 2019 r. okresy zapadalności operacji dostrajających wynosiły 1, 2 i 3 dni (w 2018 r. przeprowadzono również operację o okresie zapadalności 4 dni).

Sposób lokowania posiadanych w NBP środków pieniężnych pomiędzy zakup bonów pieniężnych NBP, złożenie depozytu na koniec dnia lub pozostawienie środków na rachunku bieżącym w NBP jest wynikiem indywidualnych decyzji banków.

Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rozrachunki w krajowych systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A., w tym	383 523,3	358 751,5	24 771,8
- w systemie Elixir	120 892,1	155 159,1	-34 267,0
- w systemie Express Elixir	262 631,2	203 592,4	59 038,8
Zobowiązania z tytułu zastępczej obsługi kasowej	1 818,9	4 059,2	-2 240,3
Razem	385 342,2	362 810,7	22 531,5

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną, które dotyczą rozliczeń w systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. oraz zastępczej obsługi kasowej¹⁵.

Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Zobowiązania wobec sektora rządowego, w tym	9 326 302,8	7 251 979,7	2 074 323,1
- rachunki budżetu państwa	5 199 873,9	4 279 041,1	920 832,8
- rachunki funduszy zabezpieczenia społecznego	4 058 661,0	2 896 011,0	1 162 650,0
- rachunki pozostałych podmiotów sektora rządowego	67 750,6	76 927,6	-9 177,0
- inne zobowiązania wobec sektora rządowego	17,3	0,0	17,3
Pozostałe zobowiązania	20 433,0	21 528,3	-1 095,3
Razem	9 346 735,8	7 273 508,0	2 073 227,8

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego.

¹⁵ Dotyczy wypłat gotówki dokonywanych w bankach krajowych przez państwowe jednostki budżetowe oraz urzędy obsługujące organy podatkowe, mające siedzibę poza miastem, w którym NBP prowadzi obsługę kasową (por. Nota 33).

Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rachunki międzynarodowych organizacji finansowych i banków centralnych, w tym	9 379,0	16 549,8	-7 170,8
- Rachunek nr 2 MFW	89,5	121,7	-32,2
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	2 256 750,9	2 589 436,3	-332 685,4
Razem	2 266 129,9	2 605 986,1	-339 856,2

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych.

Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rachunki budżetu państwa	16 267 552,3	21 328 213,5	-5 060 661,2
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	3 507 913,5	3 307 151,7	200 761,8
Pozostałe zobowiązania	2 580 751,7	464 743,4	2 116 008,3
Razem	22 356 217,5	25 100 108,6	-2 743 891,1
w tym różnice z wyceny kursowej	137 270,4	552 604,3	-415 333,9

W pozycji *Pozostałe zobowiązania* są ujmowane zobowiązania w walutach obcych z tytułu zleceń płatniczych posiadaczy rachunków w NBP będących w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy. Wzrost pozycji wynikał z większej wartości nierozliczonych zleceń posiadaczy rachunków.

Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	42 919 855,6	37 848 426,7	5 071 428,9
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	745 834,1	37 796,9	708 037,2
Pozostałe zobowiązania	0,0	278,8	-278,8
Razem	43 665 689,7	37 886 502,4	5 779 187,3
w tym różnice z wyceny kursowej	1 448 909,7	1 472 452,1	-23 542,4

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty repo) zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi.

W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami reverse repo (por. Nota 3).

Poniżej przedstawiono lokaty repo w podziale na waluty obce.

w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD
31.12.2019	6 982 119,4	493 665,6	2 593 794,5	503 356,2
31.12.2018	5 709 135,2	1 224 878,2	1 660 311,1	1 192 042,9
Zmiana	1 272 984,2	-731 212,6	933 483,4	-688 686,7

Pozostałe zobowiązania obejmują głównie będące w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy transakcje własne w walutach obcych.

Nota 17 Zobowiązania wobec MFW

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Alokacja SDR	6 875 252,6	6 823 985,7	51 266,9
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	-357 227,6	-451 016,5	93 788,9

Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. W ramach alokacji ogólnej i specjalnej Rzeczypospolitej Polskiej przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR. Zobowiązanie wobec MFW z tytułu alokacji SDR jest oprocentowane według stopy procentowej MFW.

Spadek pozycji w walucie oryginalnej wynikał ze spadku naliczonych odsetek z tytułu alokacji. Na zmianę pozycji w walucie krajowej wpływ miała przede wszystkim aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22).

Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	6 356,5	23 459,0	-17 102,5
Różnice z wyceny cenowej	0,0	328,0	-328,0
Razem	6 356,5	23 787,0	-17 430,5

Pozycja obejmuje ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 30). Spadek ujemnych różnic

z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku (por. Nota 25) oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem średnim NBP.

Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	84 282,3	81 206,0	3 076,3
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	60 020,4	60 850,0	-829,6
Razem	144 302,7	142 056,0	2 246,7

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dotyczą głównie wartości otrzymanych nieodpłatnie w ubiegłych latach środków trwałych.

Nota 20 Inne pozostałe pasywa

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	16 981,0	17 222,5	-241,5
Inne zobowiązania, w tym	44 804,2	54 658,3	-9 854,1
- publicznoprawne	17 774,4	14 809,5	2 964,9
- wobec dostawców	18 326,6	38 221,5	-19 894,9
- inne	8 703,2	1 627,3	7 075,9
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	10 032,9	1 355,5	8 677,4
Razem	71 818,1	73 236,3	-1 418,2

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25).

Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	156 899,5	137 035,1	19 864,4
Pozostałe rezerwy	8 729,3	8 333,2	396,1
Razem	165 628,8	145 368,3	20 260,5

Zmianę rezerw w 2019 i 2018 r. w podziale na poszczególne tytuły przedstawiają poniższe tabele (por. Nota 36).

w tys. złotych	01.01.2019	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2019
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	137 035,1	33 388,6	-13 501,5	-22,7	156 899,5
- z tytułu odpraw emerytalnych	70 177,2	15 168,1	-4 116,7	0,0	81 228,6
- z tytułu odpraw rentowych	1 810,1	268,1	-57,2	0,0	2 021,0
- z tytułu nagród jubileuszowych	51 844,2	14 259,8	-8 827,6	0,0	57 276,4
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	12 093,6	3 522,0	-85,1	0,0	15 530,5
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	1 110,0	170,6	-414,9	-22,7	843,0
Pozostałe, w tym	8 333,2	399,7	0,0	-3,6	8 729,3
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 276,0	399,2	0,0	-3,6	8 671,6
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	57,2	0,5	0,0	0,0	57,7
Razem	145 368,3	33 788,3	-13 501,5	-26,3	165 628,8

w tys. złotych	01.01.2018	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2018
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	125 481,2	23 750,0	-11 929,1	-267,0	137 035,1
- z tytułu odpraw emerytalnych	65 542,0	8 740,2	-4 105,0	0,0	70 177,2
- z tytułu odpraw rentowych	1 722,1	238,6	-150,6	0,0	1 810,1
- z tytułu nagród jubileuszowych	49 032,1	9 802,5	-6 990,4	0,0	51 844,2
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	7 305,0	4 924,2	-135,6	0,0	12 093,6
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	1 880,0	44,5	-547,5	-267,0	1 110,0
Pozostałe, w tym	8 302,8	557,7	0,0	-527,3	8 333,2
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 249,9	553,4	0,0	-527,3	8 276,0
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	52,9	4,3	0,0	0,0	57,2
Razem	133 784,0	24 307,7	-11 929,1	-794,3	145 368,3

Nota 22 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota	17 794 911,6	11 875 428,3	5 919 483,3
Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych	9 019 122,4	12 271 378,4	-3 252 256,0
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	2 062 073,4	1 428 340,4	633 733,0
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	2 061 214,8	1 428 232,9	632 981,9
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	858,6	107,5	751,1
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0
Razem	30 494 130,6	27 193 170,3	3 300 960,3

Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota przeliczoną na złote.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP¹⁶.

Średnie koszty zasobu walut obcych i złota oraz kursy średnie NBP i średnia cena rynkowa złota

w złotych	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2019		31.12.2018	
USD	3,6517	3,7977	3,5129	3,7597
EUR	4,2588	4,2585	4,2166	4,3000
GBP	4,8319	4,9971	4,7761	4,7895
AUD	2,6600	2,6624	2,7066	2,6549
NOK	0,4340	0,4320	0,4381	0,4325
NZD	2,5106	2,5567	2,4997	2,5230
SDR	5,5365	5,2630	5,5663	5,2212
uncja złota*	3 363,2276	5 783,8971	1 947,1693	4 818,6195

* Cena uncji złota w USD wynosiła odpowiednio: 1.523,00 USD na 31.12.2019 oraz 1.281,65 USD na 31.12.2018.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
USD	7 215 159,5	10 104 703,6	-2 889 544,1
EUR	0,0	1 827 375,7	-1 827 375,7
GBP	1 495 388,6	119 108,3	1 376 280,3
AUD	27 163,9	0,0	27 163,9
NZD	200 522,3	90 652,5	109 869,8
SDR	80 618,1	129 034,6	-48 416,5
Pozostałe	270,0	503,7	-233,7
Razem	9 019 122,4	12 271 378,4	-3 252 256,0

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Dodatnie różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe nominowane w poszczególnych walutach obcych przedstawiono poniżej.

¹⁶ W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej, dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP. Na koniec 2019 i 2018 r. taka sytuacja wystąpiła w przypadku waluty SDR, której zasób był ujemny.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	788 135,0	413 286,2	374 848,8
Papiery wartościowe w EUR	195 235,2	288 236,1	-93 000,9
Papiery wartościowe w GBP	248 152,7	174 273,8	73 878,9
Papiery wartościowe w AUD	502 012,8	256 889,6	245 123,2
Papiery wartościowe w NOK	68 874,1	92 314,8	-23 440,7
Papiery wartościowe w NZD	258 805,0	203 232,4	55 572,6
Razem	2 061 214,8	1 428 232,9	632 981,9

Dodatknie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły na 31.12.2019 transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD, natomiast na 31.12.2018 transakcji terminowych zakupu dłużnych papierów wartościowych w GBP (por. Nota 26 i Nota 7).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2019:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP, podobnie jak na 31.12.2018, nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości.

Nota 23 Fundusze i rezerwy

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0
Fundusz rezerwowy	0,0	0,0	0,0
Rezerwy	6 686 317,3	3 874 387,4	2 811 929,9
Razem	8 186 317,3	5 374 387,4	2 811 929,9

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Zmiana pozycji była efektem zwiększenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 2.5.13., Rozdział 3., Nota 31 i Rozdział 9.1.4.). Zmianę stanu rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w 2019 i 2018 r. przedstawia poniższa tabela:

w tys. złotych	Stan początkowy	Zwiększenie	Rozwiązanie	Stan końcowy
2019	3 874 387,4	2 811 929,9	0,0	6 686 317,3
2018	0,0	3 874 387,4	0,0	3 874 387,4

Nota 24 Wynik finansowy

Na 31.12.2019 pozycja obejmowała:

- wynik finansowy roku bieżącego w kwocie 7.828.502,5 tys. zł (por. Nota 40),
- niepokrytą stratę z lat ubiegłych w kwocie 11.865.363,4 tys. zł, która jest efektem poniesienia przez NBP strat:
 - za 2007 r. w wysokości 12.427.261,7 tys. zł,
 - za 2017 r. w wysokości 2.524.935,6 tys. zł

oraz jej częściowego pokrycia środkami z funduszu rezerwowego:

- w 2008 r. – w kwocie 969.350,0 tys. zł,
- w 2015 r. – w kwocie 250.000,0 tys. zł,
- w 2016 r. – w kwocie 400.000,0 tys. zł,
- w 2018 r. – w kwocie 1.467.483,8 tys. zł.

6. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych

Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

31.12.2019 w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	225 875,4	212 897,5	0,0	0,0	0,0	0,0	438 772,9
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	0,0	149 294,4	0,0	212 897,5	76 581,0	438 772,9

31.12.2018 w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	187 221,6	0,0	272 891,0	208 747,2	316 000,2	0,0	984 860,0
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	331 727,8	386 239,2	0,0	0,0	187 221,7	79 671,3	984 860,0

Spadek pozycji wynikał z niższego wolumenu zawartych przez NBP pod koniec 2019 r. transakcji bieżących zakupu/sprzedaży walut obcych.

Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach terminowych, w tym	0,0	48 913,9	-48 913,9
- papiery wartościowe w GBP	0,0	48 913,9	-48 913,9
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych, w tym	715 747,3	553 724,9	162 022,4
- papiery wartościowe w AUD	715 747,3	553 724,9	162 022,4
Zakupione gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	8 315 511,7	0,0	8 315 511,7
- bond futures w USD	4 950 243,2	0,0	4 950 243,2
- bond futures w EUR	1 468 441,4	0,0	1 468 441,4
- bond futures w GBP	1 376 491,0	0,0	1 376 491,0
- bond futures w AUD	520 336,1	0,0	520 336,1
Sprzedane gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	0,0	1 485 646,8	-1 485 646,8
- bond futures w EUR	0,0	1 343 206,8	-1 343 206,8
- bond futures w GBP	0,0	142 440,0	-142 440,0
Zakupione gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (depo futures), w tym	7 472 725,0	0,0	7 472 725,0
- depo futures w GBP	7 472 725,0	0,0	7 472 725,0
Sprzedane gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (depo futures), w tym	5 041 400,0	0,0	5 041 400,0
- depo futures w GBP	5 041 400,0	0,0	5 041 400,0

Pozycja obejmuje instrumenty finansowe wynikające z transakcji terminowych wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Nowe Porozumienia Pożyczkowe - NAB

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych, do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek, do kwoty odpowiadającej ustanowionemu limitowi. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Obowiązujące Nowe Porozumienia Pożyczkowe z dnia 17 listopada 2017 r., będące odnowieniem Nowych Porozumień Pożyczkowych z 2011 r., wygasają po okresie pięciu lat (to jest 16 listopada 2022 r.).

Na 31.12.2019 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.219.125,0 tys. SDR (6.416.254,9 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2019). Na 31.12.2018 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.180.225,0 tys. SDR (6.162.190,8 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2018).

w tys. SDR	Stan początkowy	Zwiększenie		Zmniejszenie		Stan końcowy
		ustanowienie limitu	splata pożyczki	udzielenie pożyczki	zmniejszenie limitu	
2011	0,0	2 528 590,0	0,0	-174 000,0	0,0	2 354 590,0
2012	2 354 590,0	0,0	2 500,0	-127 000,0	0,0	2 230 090,0
2013	2 230 090,0	0,0	27 200,0	-51 600,0	0,0	2 205 690,0
2014	2 205 690,0	0,0	72 827,5	-54 400,0	0,0	2 224 117,5
2015	2 224 117,5	0,0	102 200,0	-44 200,0	0,0	2 282 117,5
2016	2 282 117,5	0,0	21 323,8	0,0	-1 243 190,0*	1 060 251,3
2017	1 060 251,3	0,0	83 076,2	0,0	0,0	1 143 327,5
2018	1 143 327,5	0,0	36 897,5	0,0	0,0	1 180 225,0
2019	1 180 225,0	0,0	38 900,0	0,0	0,0	1 219 125,0
	Razem	2 528 590,0	384 925,0	-451 200,0	-1 243 190,0	

* W wyniku podniesienia udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w 2016 r. wielkość limitu uległa zmniejszeniu o 1.243.190,0 tys. SDR (z pierwotnej wielkości 2.528.590,0 tys. SDR do 1.285.400,0 tys. SDR).

Pożyczka dwustronna

W dniu 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW, zgodnie z którą NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych będzie następować na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB.

Obecna umowa pożyczki dwustronnej z dnia 23 stycznia 2017 r., zastępująca umowę z marca 2013 r., obowiązuje do końca 2020 r. Wysokość limitu pożyczki została utrzymana na dotychczasowym poziomie.

Do 31.12.2019 MFW nie korzystał ze środków dostępnych w ramach umowy pożyczki dwustronnej zawartej z NBP. W związku z tym na 31.12.2019 kwota, do której NBP zobowiązany był udzielić MFW pożyczek w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (26.700.795,0 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2019). Na 31.12.2018 kwota, do której NBP zobowiązany był udzielić MFW pożyczek w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (26.961.000,0 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2018).

7. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

Nota 28 Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	Zmiana
Instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych, w tym	8 272 055,7	7 560 987,6	-3 482 507,9	-3 408 338,1	4 789 547,8	4 152 649,5	636 898,3
- dłużne papiery wartościowe*	7 634 903,1	6 866 850,0	-3 058 595,6	-2 901 167,0	4 576 307,5	3 965 683,0	610 624,5
- lokaty terminowe**	282 342,0	231 537,0	-96 850,3	-75 659,8	185 491,7	155 877,2	29 614,5
- lokaty reverse repo**	350 776,4	455 025,6	-1 217,0	-6 192,6	349 559,4	448 833,0	-99 273,6
- lokaty repo***	1 684,2	7 287,1	-325 519,3	-424 398,9	-323 835,1	-417 111,8	93 276,7
- pozostałe**	2 350,0	287,9	-325,7	-919,8	2 024,3	-631,9	2 656,2
Złoto**	5 960,2	11 355,6	-164,7	0,0	5 795,5	11 355,6	-5 560,1
Międzynarodowy Fundusz Walutowy	47 657,7	32 366,6	-68 878,6	-62 262,4	-21 220,9	-29 895,8	8 674,9
Instrumenty polityki pieniężnej, w tym	90,6	140,6	-1 455 090,9	-1 566 489,2	-1 455 000,3	-1 566 348,6	111 348,3
- bony pieniężne NBP	0,0	0,0	-1 224 402,8	-1 350 744,6	-1 224 402,8	-1 350 744,6	126 341,8
- rezerwa obowiązkowa****	90,1	136,7	-225 021,2	-208 699,6	-224 931,1	-208 562,9	-16 368,2
- depozyt na koniec dnia	0,0	0,0	-5 666,9	-7 045,0	-5 666,9	-7 045,0	1 378,1
- kredyt lombardowy	0,5	3,9	0,0	0,0	0,5	3,9	-3,4
Inne przychody/koszty z tytułu odsetek	32 437,2	35 029,7	-57 599,5	-44 625,3	-25 162,3	-9 595,6	-15 566,7
Razem	8 358 201,4	7 639 880,1	-5 064 241,6	-5 081 715,0	3 293 959,8	2 558 165,1	735 794,7

* W przychodach ujęto przychody z dyskonta i odsetek, a w kosztach - koszty premii.

** W kosztach ujęto koszty odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

*** W przychodach ujęto przychody z odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

**** W przychodach ujęto przychody z odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3 i Nota 16)

w tys. złotych	2019							Razem
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	3 860 949,5	-433 782,7	314 436,0	495 687,0	160 039,2	178 978,5	0,0	4 576 307,5
Lokaty terminowe	53 277,4	-96 850,3	6 511,6	2 830,1	148 799,6	70 923,3	0,0	185 491,7
Lokaty reverse repo	239 893,9	-1 216,9	91 906,5	18 474,7	0,0	501,2	0,0	349 559,4
Lokaty repo	-225 206,3	1 562,3	-85 221,4	-14 505,6	0,0	-464,1	0,0	-323 835,1
Pozostałe	2 299,2	-299,8	15,6	14,9	8,0	-3,7	-9,9	2 024,3
Razem	3 931 213,7	-530 587,4	327 648,3	502 501,1	308 846,8	249 935,2	-9,9	4 789 547,8

w tys. złotych	2018							Razem
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	3 182 325,5	-437 826,2	295 716,8	560 222,3	165 336,5	199 908,1	0,0	3 965 683,0
Lokaty terminowe	67 562,4	-75 659,8	5 814,3	2 864,1	76 852,6	78 443,6	0,0	155 877,2
Lokaty reverse repo	395 695,8	-6 192,6	34 353,3	22 318,5	0,0	2 658,0	0,0	448 833,0
Lokaty repo	-375 080,4	7 110,8	-29 202,5	-17 550,1	0,0	-2 389,6	0,0	-417 111,8
Pozostałe	258,4	-622,3	0,5	2,7	12,5	-0,1	-283,6	-631,9
Razem	3 270 761,7	-513 190,1	306 682,4	567 857,5	242 201,6	278 620,0	-283,6	4 152 649,5

w tys. złotych	Zmiana							Razem
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	678 624,0	4 043,5	18 719,2	-64 535,3	-5 297,3	-20 929,6	0,0	610 624,5
Lokaty terminowe	-14 285,0	-21 190,5	697,3	-34,0	71 947,0	-7 520,3	0,0	29 614,5
Lokaty reverse repo	-155 801,9	4 975,7	57 553,2	-3 843,8	0,0	-2 156,8	0,0	-99 273,6
Lokaty repo	149 874,1	-5 548,5	-56 018,9	3 044,5	0,0	1 925,5	0,0	93 276,7
Pozostałe	2 040,8	322,5	15,1	12,2	-4,5	-3,6	273,7	2 656,2
Razem	660 452,0	-17 397,3	20 965,9	-65 356,4	66 645,2	-28 684,8	273,7	636 898,3

Wzrost o 636.898,3 tys. zł wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych wystąpił w warunkach:

- zwiększenia poziomu rezerw walutowych – ich średnioroczny poziom¹⁷ wyniósł 375.498,2 mln zł w 2019 r. w porównaniu z 354.047,4 mln zł w 2018 r. (por. też Nota 3);
- zmiany struktury walutowej benchmarku strategicznego w drugiej połowie 2019 r. skutkującej wzrostem udziału portfela w USD, przy zmniejszeniu udziału portfela w EUR (por. Rozdział 9.1.4.);
- średniorocznej deprecjacji złotego w stosunku do USD (wzrost średniorocznego kursu z 3,6134 w 2018 r. do 3,8395 w 2019 r.);
- wzrostu średniorocznego oprocentowania dłużnych papierów wartościowych w USD przy jednoczesnym spadku średniorocznego oprocentowania dłużnych papierów wartościowych w AUD i NZD;
- wzrostu średniorocznego oprocentowania lokat terminowych w NOK;
- spadku średniorocznego zaangażowania w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych.

Średnioroczne kursy walut obcych

w złotych	2019	2018	Zmiana
USD	3,8395	3,6134	0,2261
EUR	4,2980	4,2623	0,0357
GBP	4,8995	4,8170	0,0825
AUD	2,6687	2,6972	-0,0285
NOK	0,4364	0,4438	-0,0074
NZD	2,5295	2,4980	0,0315

Przychody z tytułu odsetek od złota (por. Nota 1 i Nota 3)

Pozycja obejmuje przychody z odsetek od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD. Spadek pozycji w 2019 r. był skutkiem niższego średniorocznego poziomu

¹⁷ Kalkulacja w oparciu o wartości nominalne na bazie dziennej.

składanych lokat w warunkach obniżającego się średniorocznego ich oprocentowania przy jednoczesnej deprecjacji złotego w stosunku do USD w ujęciu średniorocznym.

Wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (por. Nota 2 i Nota 17)

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	Zmiana
Odsetki od transzy rezerwowej	27 051,0	11 950,5	0,0	0,0	27 051,0	11 950,5	15 100,5
Odsetki od rachunku bieżącego w MFW	15 591,1	14 130,6	0,0	0,0	15 591,1	14 130,6	1 460,5
Odsetki od pożyczek udzielonych MFW	5 015,6	6 285,5	0,0	0,0	5 015,6	6 285,5	-1 269,9
Odsetki od alokacji SDR	0,0	0,0	-68 878,6	-62 262,4	-68 878,6	-62 262,4	-6 616,2
Razem	47 657,7	32 366,6	-68 878,6	-62 262,4	-21 220,9	-29 895,8	8 674,9

Ujemny wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z MFW jest skutkiem nadwyżki oprocentowanych zobowiązań w SDR (alokacja SDR) nad oprocentowanymi należnościami w SDR (transza rezerwowa¹⁸, rachunek bieżący w MFW oraz pożyczki udzielone MFW, por. Rozdział 9.1.4.1.). Zmniejszenie ujemnego wyniku było przede wszystkim skutkiem wzrostu należności z tytułu transzy rezerwowej (por. też Nota 2) w warunkach deprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym (wzrost kursu z 5,1111 w 2018 r. do 5,3045 w 2019 r.), wyższego średniorocznego oprocentowania SDR oraz spadku należności od pożyczek udzielonych MFW (por. też Nota 2).

Wynik z tytułu odsetek i dyskonta od instrumentów polityki pieniężnej (por. Nota 11)

Spadek o 111.348,3 tys. zł ujemnego wyniku z odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych w ramach operacji polityki pieniężnej był głównie spowodowany:

- niższymi o 126.341,8 tys. zł kosztami dyskonta od bonów pieniężnych NBP,

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej	-1 198 018,2	-1 324 373,7	126 355,5
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej	-26 384,6	-26 370,9	-13,7
Razem	-1 224 402,8	-1 350 744,6	126 341,8

Powyższa zmiana była spowodowana głównie spadkiem średniorocznego poziomu emisji bonów pieniężnych NBP przy niezmienionej stopie referencyjnej NBP.

¹⁸ Wartość nieoprocentowanej części transzy rezerwowej jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR (por. Nota 2).

Średnioroczny poziom operacji podstawowych i dostrajających* oraz średnioroczny poziom stopy referencyjnej

w mln złotych / %	2019	2018	Zmiana
Operacje podstawowe	78 693,8	86 982,7	-8 288,9
Operacje dostrajające	1 731,6	1 731,7	-0,1
Stopa referencyjna NBP	1,50	1,50	0,0 p.p.

* Do wyliczenia wielkości średniorocznych operacji podstawowych i dostrajających uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- wyższymi o 16.321,6 tys. zł kosztami odsetek od rezerwy obowiązkowej, co było efektem wzrostu średniego poziomu rezerwy obowiązkowej w ciągu roku,

Średni poziom rezerwy obowiązkowej* oraz średnioroczne oprocentowanie rezerwy obowiązkowej

w mln złotych / %	2019	2018	Zmiana
Rezerwa obowiązkowa	45 006,0	41 972,6	3 033,4
Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej	0,50	0,50	0,0 p.p.

* Kwoty rezerwy obowiązkowej obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych, ważone liczbą dni w okresie.

Inne przychody / koszty z tytułu odsetek

W ramach *Innych przychodów / kosztów z tytułu odsetek* ujmowane są głównie koszty odsetek od rachunków prowadzonych przez NBP dla budżetu państwa, przychody z odsetek od kredytów refinansowych udzielonych w innej formie określonej przez Zarząd NBP oraz przychody i koszty z tytułu odsetek związane z rozliczeniami w TARGET2.

Nota 29 Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych

w tys. złotych	Wynik		
	2019	2018	Zmiana
Zrealizowane różnice kursowe na transakcjach w walutach obcych	5 733 405,1	4 363 115,3	1 370 289,8
Zrealizowane różnice na transakcjach w zlocie*	32,1	454,2	-422,1
Zrealizowane różnice cenowe, w tym	3 056 125,5	-972 057,6	4 028 183,1
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	2 887 114,3	-808 946,1	3 696 060,4
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	169 011,2	-163 111,5	332 122,7
• z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	279 688,1	5 961,0	273 727,1
• z gwarantowanych transakcji giełdowych (futures), w tym:	-110 676,9	-169 072,5	58 395,6
# bond futures	-110 265,8	-169 072,5	58 806,7
# depo futures	-411,1	0,0	-411,1
Pozostałe operacje finansowe	-4,6	-8,8	4,2
Razem	8 789 558,1	3 391 503,1	5 398 055,0

* Zrealizowane różnice wynikające z rozliczenia lokat w zlocie.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Pozostałe	Razem
2019	3 806 771,2	1 173 493,7	523 369,1	53 352,4	116 118,2	18 490,5	38 862,3	2 947,7	5 733 405,1
2018	2 525 615,8	671 463,8	492 177,7	-100 362,0	578 087,8	111 674,1	95 119,0	-10 660,9	4 363 115,3
Zmiana	1 281 155,4	502 029,9	31 191,4	153 714,4	-461 969,6	-93 183,6	-56 256,7	13 608,6	1 370 289,8

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych w 2019 r. dotyczył głównie transakcji sprzedaży USD oraz EUR. Wzrost wyniku był spowodowany przede wszystkim wzrostem średniorocznej różnicy między kursem średnim NBP a średnim kosztem zasobu waluty USD, a także zwiększonym wolumenem sprzedaży waluty EUR.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych*Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych*

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
2019	1 550 220,0	609 002,4	290 364,3	422 828,1	8 859,4	5 840,1	2 887 114,3
2018	-891 819,8	69 266,7	-30 858,1	44 465,1	0,0	0,0	-808 946,1
Zmiana	2 442 039,8	539 735,7	321 222,4	378 363,0	8 859,4	5 840,1	3 696 060,4

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	Razem
2019	190 536,9	17 108,0	-155,0	72 198,2	279 688,1
2018	-4 828,1	-990,9	-962,6	12 742,6	5 961,0
Zmiana	195 365,0	18 098,9	807,6	59 455,6	273 727,1

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z dziennej wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych (futures)

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	Razem
Bond futures					
2019	-22 693,2	-67 659,2	-9 548,1	-10 365,3	-110 265,8
2018	-142 665,2	-23 094,3	-3 313,0	0,0	-169 072,5
Zmiana	119 972,0	-44 564,9	-6 235,1	-10 365,3	58 806,7
Depo futures					
2019	0,0	0,0	-411,1	0,0	-411,1
2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmiana	0,0	0,0	-411,1	0,0	-411,1

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych dotyczył głównie transakcji sprzedaży papierów wartościowych w USD, EUR, AUD i GBP. Wzrost wyniku w 2019 r. w porównaniu do 2018 r. był związany przede wszystkim z:

- transakcjami sprzedaży dłużnych papierów wartościowych przeprowadzanymi w warunkach obniżającej się rentowności na rynku USD, GBP oraz AUD;
- transakcjami sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w związku z transakcjami zakupu złota (por. Nota 1 oraz Nota 3);
- transakcjami sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w EUR w związku ze zmianą benchmarku strategicznego (por. Nota 3 oraz Rozdział 9.1.4.).

Nota 30 Koszty niezrealizowane

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	-109 545,3	-835 517,7	725 972,4
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	-246 687,9	-198 938,8	-47 749,1
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	-246 687,9	-198 610,8	-48 077,1
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	-328,0	328,0
Razem	-356 233,2	-1 034 456,5	678 223,3

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP¹⁹ (por. Nota 22). Ujemne różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
EUR	-5 817,7	0,0	-5 817,7
AUD	0,0	-552 387,7	552 387,7
NOK	-103 646,7	-283 076,6	179 429,9
Pozostałe	-80,9	-53,4	-27,5
Razem	-109 545,3	-835 517,7	725 972,4

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Ujemne różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe w walutach obcych przedstawiono poniżej.

¹⁹ W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej ujemne różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu z wyższym od niego kursem średnim NBP.

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	-147 292,3	-178 372,5	31 080,2
Papiery wartościowe w EUR	-54 730,5	-989,1	-53 741,4
Papiery wartościowe w GBP	-33 333,6	-8 115,7	-25 217,9
Papiery wartościowe w AUD	-11 331,5	0,0	-11 331,5
Papiery wartościowe w NOK	0,0	-11 133,5	11 133,5
Razem	-246 687,9	-198 610,8	-48 077,1

Nota 31 Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe

Por. Nota 23 i Rozdział 9.1.4.

Nota 32 Przychody z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Za prowadzenie przez NBP rachunków bankowych	582,2	526,4	55,8
Za wykonanie zleceń płatniczych	32 388,7	31 648,3	740,4
Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji	16 594,7	12 606,1	3 988,6
Razem	49 565,6	44 780,8	4 784,8

Wzrost pozostałych przychodów z tytułu opłat i prowizji w 2019 r. dotyczył głównie przychodów z opłat za niedostarczenie w terminie dłużnych papierów wartościowych przez kontrahentów NBP (tzw. *fails charges*²⁰), które w 2019 r. wyniosły 5.696,2 tys. zł w porównaniu z 1.849,5 tys. zł w 2018 r.

Nota 33 Koszty z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP	-7 877,2	-7 170,5	-706,7
Za wykonanie własnych zleceń płatniczych	-4 979,8	-3 889,9	-1 089,9
Z tytułu zastępczej obsługi kasowej	-3 693,5	-4 417,4	723,9
Koszty z tytułu opłaty za uczestnictwo NBP w systemie TARGET2	-14 640,6	-13 249,0	-1 391,6
Pozostałe koszty z tytułu opłat i prowizji	-8 135,7	-5 316,2	-2 819,5
Razem	-39 326,8	-34 043,0	-5 283,8

²⁰ *Fails charges* dotyczą transakcji kupna/sprzedazy papierów wartościowych oraz transakcji repo/reverse repo w USD. Opłaty są naliczane, gdy jedna strona dostarczy papiery wartościowe drugiej stronie z datą późniejszą niż uzgodniona.

Wzrost kosztów opłat i prowizji za wykonanie własnych zleceń płatniczych związany był głównie z wydaniem z Banku Anglii części zasobu złota w związku z jego przetransportowaniem do Polski (por. Nota 1).

Spadek kosztów z tytułu zastępczej obsługi kasowej (ZOK) był spowodowany głównie udostępnieniem posiadaczom rachunków w NBP pod koniec 2018 r. nowych usług bankowych, w wyniku czego w 2019 r. wykorzystywano usługi substytucyjne (tj. karty płatnicze i wypłaty z bankomatów z użyciem telefonu komórkowego), ograniczając tym samym korzystanie z ZOK (por. Nota 12).

Wzrost pozostałych kosztów z tytułu opłat i prowizji był głównie wynikiem wzrostu kosztów opłat z tytułu braku dostarczenia w terminie papierów wartościowych (tzw. *fails charges*²¹) z 1.392,4 tys. zł w 2018 r. do 5.575,3 tys. zł w 2019 r. (por. Nota 32), przy jednoczesnym spadku kosztów opłat transakcyjnych związanych z zawieraniem gwarantowanych transakcji giełdowych (*futures*) z 3.256,7 tys. zł w 2018 r. do 1.727,1 tys. zł w 2019 r.

Nota 34 Przychody z tytułu akcji i udziałów

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 6).

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Dywidendy otrzymane, w tym	23 372,2	14 703,6	8 668,6
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	6 565,5	0,0	6 565,5
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	6 570,0	4 702,5	1 867,5
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych	10 236,7	10 001,1	235,6

Nota 35 Pozostałe przychody i pozostałe koszty

Pozostałe przychody/koszty obejmują głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich oraz koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich, a także przychody z uzyskania metali szlachetnych z przetopu monet kolekcjonerskich wycofanych ze sprzedaży. Wzrost salda pozostałych przychodów wynikał głównie ze wzrostu tych przychodów.

²¹ W sytuacji opóźnienia dostarczenia przez kontrahenta do NBP papierów wartościowych NBP otrzymuje przychody z tego tytułu (por. Nota 32). W takim przypadku NBP może ponieść również koszty, w związku z brakiem możliwości przekazania wymaganych papierów wartościowych innym kontrahentem.

Nota 36 Koszty wynagrodzeń

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Koszty wynagrodzeń	-442 092,8	-424 232,9	-17 859,9
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	-33 218,0	-23 705,5	-9 512,5
Koszty narzutów na wynagrodzenia, w tym	-99 402,1	-96 054,0	-3 348,1
- Pracowniczy Program Emerytalny	-27 888,2	-26 885,9	-1 002,3
Razem	-574 712,9	-543 992,4	-30 720,5

W 2019 r. przeciętne zatrudnienie w NBP ukształtowało się na poziomie 3.312 etatów i było wyższe o 32 etaty w porównaniu do 2018 r. Wzrost ten spowodowany był m. in. nowelizacją przepisów prawa (rozszerzenie uprawnień nadzorczych NBP), zmianami organizacyjnymi, rozwojem i obsługą nowych systemów informatycznych.

W 2019 r. wyższe koszty wynagrodzeń wynikały głównie z przyjętej polityki kadrowo-płacowej.

Wzrost kosztów utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników związany był głównie ze zmianą założeń aktuarialnych przyjętych do ich oszacowania i dotyczących głównie stopy dyskontowej i dynamiki wzrostu wynagrodzeń. W 2019 i 2018 r. koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w podziale na poszczególne tytuły kształtowały się następująco (por. Nota 21).

w tys. złotych	2019		2018	
	Koszt utworzenia rezerw	w tym zyski/straty aktuarialne*	Koszt utworzenia rezerw	w tym zyski/straty aktuarialne*
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	-33 218,0	-20 163,5	-23 705,5	-9 530,6
- z tytułu odpraw emerytalnych	-15 168,1	-10 506,3	-8 740,2	-4 186,0
- z tytułu odpraw rentowych	-268,1	-73,3	-238,6	-52,3
- z tytułu nagród jubileuszowych	-14 259,8	-9 583,9	-9 802,5	-5 292,3
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	-3 522,0	-	-4 924,2	-

* Zyski i straty aktuarialne to efekt zmian założeń aktuarialnych, takich jak prawdopodobieństwo rezygnacji pracownika z pracy, umieralność, stopa dyskontowa czy poziom przyszłych wynagrodzeń. Zyski aktuarialne są prezentowane ze znakiem (+), a straty ze znakiem (-).

Nota 37 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Zużycie materiałów i energii	-23 329,4	-23 499,4	170,0
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	-14 077,1	-13 285,3	-791,8
Podróże służbowe	-4 264,0	-4 377,8	113,8
Usługi obce	-179 471,9	-166 458,4	-13 013,5
Podatki i opłaty	-22 363,3	-21 983,9	-379,4
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	-4 914,5	-4 633,3	-281,2
Pozostałe koszty administracyjne	-16 139,2	-17 572,3	1 433,1
Razem	-264 559,4	-251 810,4	-12 749,0

Wzrost kosztów usług obcych w 2019 r. wynikał głównie ze zwiększenia kosztów w zakresie obsługi systemów informatycznych (w tym serwis, konserwacja i asysta techniczna oprogramowania) oraz konserwacji urządzeń kasowo-skarbcowych, przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów informacji i promocji NBP (w 2018 r. wyższe koszty informacji i promocji związane były głównie z obchodami 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości).

Nota 38 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Koszty amortyzacji środków trwałych	-62 404,0	-61 240,7	-1 163,3
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	-24 270,3	-24 495,6	225,3
Razem	-86 674,3	-85 736,3	-938,0

Nota 39 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2019 r. pozycja wyniosła 282.254,9 tys. zł i była o 21.363,0 tys. zł wyższa w porównaniu z 2018 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia kosztów emisji banknotów powszechnego obiegu w wyniku wzrostu ogólnej liczby zamówionych banknotów każdego nominału, w warunkach uzyskania niższych cen ich zakupu,

przy jednoczesnym:

- zmniejszeniu kosztów emisji monet głównie w wyniku spadku ogólnej liczby zamówionych monet powszechnego obiegu, a także niższego kosztu zużycia złota na produkcję monet kolekcjonerskich.

Nota 40 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Wynik finansowy NBP za 2019 r. wyniósł 7.828.502,5 tys. zł.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP zysk NBP podlega podziałowi (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku) – 391.425,1 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 7.437.077,4 tys. zł.

8. Pozostałe noty objaśniające

Nota 41 Zdarzenia po dacie bilansu

Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC

W dniu 1 lutego 2020 r. nastąpiła aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC, w związku z wyjściem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej i w konsekwencji wycofaniem Banku Anglii z ESBC²². W wyniku tej aktualizacji udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł do 6,0335%, co odpowiada kwocie 653.126,8 tys. EUR. W rezultacie wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła do 24.492,3 tys. EUR (por. Nota 6). Odpowiednia płatność na rzecz EBC w kwocie 3.355,9 tys. EUR została dokonana przez NBP w dniu 3 lutego 2020 r.

Lokata terminowa w MFW

W styczniu 2020 r. NBP wyraził zgodę na wydłużenie o 10 lat terminu obowiązywania wygasającej w czerwcu 2020 r. Umowy Depozytu (nieoprocentowanej lokaty terminowej) w ramach Funduszu Powierniczego MFW przeznaczonego na operacje Programu Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych (PRG-HIPC) (por. Nota 2).

²² Wartość kapitału subskrybowanego EBC nie uległa zmianie w wyniku wycofania Banku Anglii z ESBC i wynosi 10.825.007,1 tys. EUR. Udział Banku Anglii w kapitale subskrybowanym EBC, który na dzień 31.12.2019 wynosił 14,3374%, został alokowany pomiędzy pozostałe banki centralne ESBC.

Epidemia wirusa SARS-CoV-2

W związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2, uwzględniając powagę sytuacji oraz zagrożenie dla polskiej gospodarki, NBP w marcu 2020 r. zastosował operacje z przyrzeczeniem odkupu, zasilające banki w płynność oraz operacje zakupu obligacji skarbowych na rynku wtórnym w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. Udostępnił także możliwość udzielania kredytu wekslowego dla banków, w celu refinansowania kredytów udzielanych przez banki przedsiębiorstwom sektora niefinansowego. Ponadto obniżył stopę rezerwy obowiązkowej podwyższając jednocześnie oprocentowanie środków utrzymywanych w NBP w ramach tej rezerwy.

Nota 42 Pozostałe kwestie

NBP jest stroną umów swapowych z Narodowym Bankiem Szwajcarii (SNB) oraz Narodowym Bankiem Ukrainy (NBU)²³ odpowiednio od 2012 r. i 2015 r. Umowy te nie miały wpływu na bilans lub rachunek zysków i strat NBP w 2019 r. i 2018 r.

²³ Umowa swapowa z Narodowym Bankiem Ukrainy (NBU) wygasła w lutym 2020 r.

9. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku. Obejmuje on:

- w zakresie ryzyka finansowego – działalność Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym odpowiedzialnego za zarządzanie tym ryzykiem;
- w zakresie ryzyka operacyjnego (por. Rozdział 9.2.) – zarządzanie na następujących poziomach:
 - zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i Oddziałów Okręgowych NBP, którzy na bieżąco monitorują i oceniają poziom ryzyka operacyjnego w swojej jednostce i na tej podstawie podejmują działania ograniczające występowanie ryzyka,
 - działalność Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, który monitoruje i analizuje ryzyko operacyjne w skali NBP, odpowiada za opracowanie regulacji oraz projekty rozwiązań dotyczące zmian procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP. Przygotowuje także sprawozdawczość dotyczącą ryzyka operacyjnego na potrzeby Zarządu NBP i Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym,
 - działalność Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, która dokonuje oceny efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP, monitoruje bieżący poziom ryzyka operacyjnego i analizuje przyczyny powstawania ryzyka na poziomie wysokim lub nieakceptowalnym. Przedstawia i rekomenduje również Zarządowi NBP propozycje rozwiązań i zmian w tym obszarze;
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach zarządzania ryzykiem obejmują m.in.:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka oraz jego akceptację bądź brak akceptacji,
- dobór mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem.

9.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, ustalany w sposób uwzględniający również ograniczenie ryzyka koncentracji. Ekspozycja na poszczególne rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez Departament

Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

9.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciężących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

9.1.1.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej przedstawiono maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe związane z aktywami NBP, bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń (ekspozycje przedstawione w tabeli są oparte na kwotach ujętych w bilansie).

Ekspozycja na ryzyko kredytowe NBP wynika głównie z aktywów finansowych związanych z zarządzaniem rezerwami walutowymi (pozycja A.2.2 bilansu).

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Pozycja bilansu	Nota
Rachunki bieżące w złocie	10 813 438,9	2 265 651,6	A.1	1
Lokaty terminowe w złocie	12 206 191,1	16 905 097,9	A.1	1
Należności od MFW	5 271 036,0	4 819 450,5	A.2.1	2
Rachunki bieżące w walutach obcych*	9 259 141,9	10 290 650,8	A.2.2	3
Lokaty terminowe w walutach obcych	32 168 428,6	37 477 995,2	A.2.2	3
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	43 215 223,2	37 849 982,3	A.2.2	3
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	354 961 158,9	329 190 814,2	A.2.2	3
Zapasy banknotów i monet zagranicznych	179 119,9	195 945,7	A.2.2	3
Inne należności w walutach obcych*	141 323,3	43 187,2	A.2.2	3
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej pozostałym monetarnym instytucjom finansowym	0,0	5 643 437,2	A.6	4
Pozostałe**	135 264,7	146 344,2	A.6, A.10.3, A.10.5	4, 7, 9
Razem	468 350 326,5	444 828 556,8		

* Por. wyjaśnienie pod tabelą w Nocie 3.

** Dotyczy głównie kredytów i pożyczek udzielonych w walucie krajowej, środków pieniężnych Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych utrzymywanych w bankach komercyjnych, różnic z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych oraz innych należności (por. Nota 4, Nota 7 oraz Nota 9).

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2019 pozostało 1.219.125,0 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2019 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu sektorowym kontrahenta.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2019	31.12.2018
Instytucje rządowe i samorządowe	321 836 977,9	316 528 174,8
- <i>Zagraniczne instytucje rządowe szczebla centralnego</i>	301 854 448,9	308 162 309,8
- <i>Pozostałe</i>	19 982 529,0	8 365 865,0
Monetarne instytucje finansowe	102 458 037,0	86 001 000,2
- <i>Zagraniczne instytucje kredytowe</i>	75 654 975,0	55 659 058,3
- <i>Banki centralne, BIS oraz MFW</i>	26 788 997,1	24 685 191,8
- <i>Krajowe instytucje kredytowe</i>	14 064,9	5 656 750,1
Międzynarodowe organizacje finansowe	4 582 535,4	904 068,3
Niemonetarne instytucje finansowe	34 900 985,0	38 189 416,6
Sektor niefinansowy	4 392 656,4	3 009 944,0
Pozostałe	179 134,8	195 952,9
Razem	468 350 326,5	444 828 556,8

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu geograficznym kontrahenta.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2019	31.12.2018
Stany Zjednoczone	171 762 301,6	170 814 719,9
Strefa euro	128 895 310,0	125 262 038,1
Wielka Brytania	90 902 612,5	83 307 373,1
Australia	30 334 885,9	27 657 150,1
Norwegia	14 262 780,8	11 847 833,0
Kraje azjatyckie	9 688 435,2	1 403 415,7
Nowa Zelandia	6 396 823,8	6 224 804,3
Dania	3 497 252,2	1 989 856,4
Szwecja	1 489 835,2	1 856 175,7
Szwajcaria	826 005,1	1 684 677,0
Polska	132 134,1	5 787 484,3
Pozostałe	10 161 950,1	6 993 029,2
Razem	468 350 326,5	444 828 556,8

9.1.1.2. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi

W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i obligacji korporacyjnych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

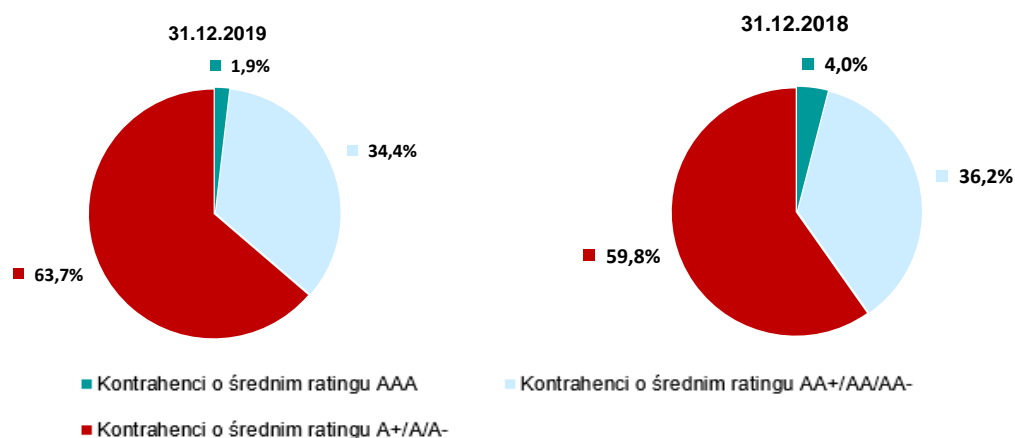
Dominująca część rezerw dewizowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach dewizowych jest niski - transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

9.1.1.2.1. Jakość kredytowa lokat terminowych

Kondycja finansowa kontrahentów NBP, z którymi zawierane są lokaty terminowe w ramach zarządzania rezerwami walutowymi i złotem, monitorowana jest na bieżąco na podstawie codziennych informacji agencji ratingowych dotyczących zmian ocen wiarygodności kredytowej oraz prognoz ratingowych, a także implikowanych ratingów wyznaczanych w oparciu o rynkowe kwotowania CDS (*Credit Default Swap*). Przy ocenie wiarygodności kredytowej uwzględniane są również dane finansowe kontrahentów.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w lokaty terminowe związane z zarządzaniem rezerwami walutowymi według średniego ratingu kontrahentów na 31.12.2018 i 31.12.2019.²⁴

Wykres 1. Struktura zaangażowania w lokaty terminowe według średniego ratingu kontrahenta na 31.12.2019 i 31.12.2018

NBP zawiera lokaty terminowe również z bankami centralnymi krajów spełniających przyjęte wymogi ratingowe. Na 31.12.2019 NBP posiadał lokaty terminowe w dwóch bankach centralnych o wartości nominalnej 1.565.886,6 tys. zł. Na 31.12.2018 NBP posiadał lokaty terminowe w trzech bankach centralnych, o łącznej wartości nominalnej 6.698.777,1 tys. zł.

9.1.1.2.2. Jakość kredytowa dłużnych papierów wartościowych

Poniższa tabela przedstawia zaangażowanie NBP w dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy i pozostałe podmioty.

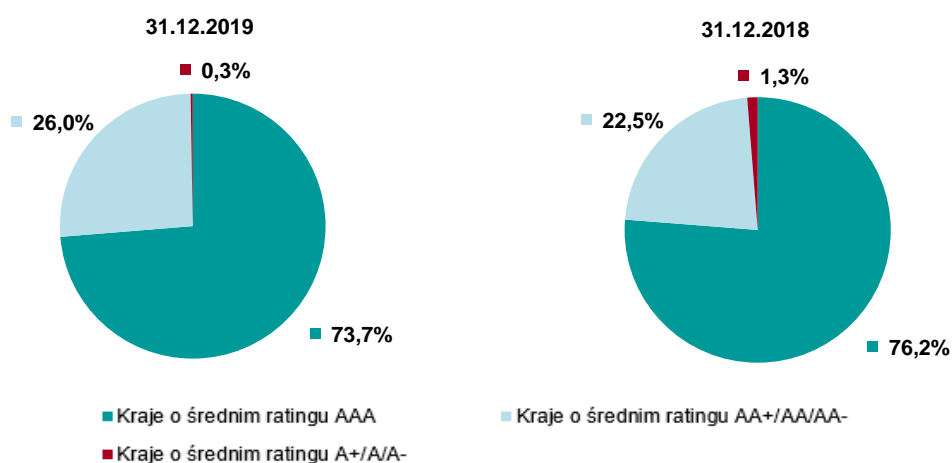
w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rządowe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	301 853 590,3	308 162 202,3	-6 308 612,0
Pozostałe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych, w tym:	53 107 568,6	21 028 611,9	32 078 956,7
- korporacyjne w USD	3 843 161,8	3 103 132,8	740 029,0
Razem	354 961 158,9	329 190 814,2	25 770 344,7

²⁴ Struktura zaangażowania w lokaty terminowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla kontrahentów lokat terminowych.

Rządowe dłużne papiery wartościowe

Przy ocenie jakości kredytowej dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy wykorzystywane są m.in. ratingi wiarygodności kredytowej kraju emitenta papierów wartościowych. Poniżej przedstawiono strukturę zaangażowania w rządowe papiery wartościowe z uwzględnieniem średniego ratingu kraju emitenta.²⁵ W 2019 r. NBP dokonywał inwestycji w papiery wartościowe krajów o ratingu co najmniej na poziomie A-/Baa1.

Wykres 2. Struktura zaangażowania w rządowe papiery wartościowe z uwzględnieniem średniego ratingu kraju emitenta na 31.12.2019 i 31.12.2018

Pozostałe dłużne papiery wartościowe

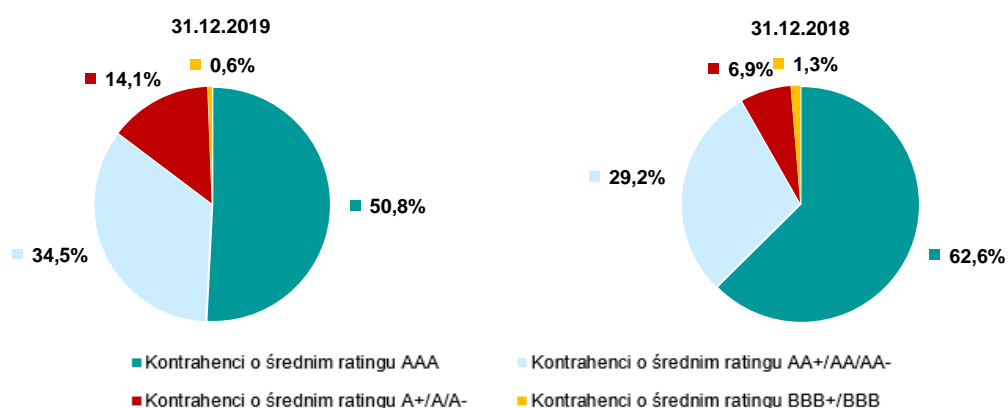
Ocena jakości kredytowej emitentów pozostałych papierów wartościowych jest przeprowadzana w oparciu o model punktowy uwzględniający: status emitenta, ratingi przyznawane przez agencje ratingowe oraz dane finansowe emitenta.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2019 i 31.12.2018.²⁶

²⁵ Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania ryzyka kredytowego.

²⁶ Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla emitentów pozostałych papierów wartościowych.

Wykres 3. Struktura zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2019 i 31.12.2018

9.1.1.3. Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych. Banki korzystają w szczególności z kredytu technicznego, a także kredytu lombardowego. Banki wykorzystują również kredyt w ciągu dnia w euro. NBP może również, na wniosek banku, udzielić kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP.

Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku *			
w mln złotych / euro	2019	2018	Zmiana
Kredyt lombardowy	7,6	57,4	-49,8
Kredyt techniczny	12 106 854,1	12 155 347,2	-48 493,1
Kredyt refinansowy udzielony w innej formie określonej przez Zarząd NBP**	246 900,1	282 525,2	-35 625,1
Kredyt w ciągu dnia w euro	68 263,3	22 301,7	45 961,6

* Wartości wyszczególnionych kredytów są sumą dziennego ich wykorzystania.

** Salda na dzień bilansowy przedstawiono w Nocie 4 oraz Nocie 9 (por. Rozdział 9.1.1.3.1).

Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez stosowanie zabezpieczeń spełniających kryteria określone przez NBP.

Podstawowym zabezpieczeniem, przedstawianym przez banki, są papiery wartościowe w złotych emitowane przez Skarb Państwa oraz NBP. Lista akceptowanych aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w złotych, a także – dla kredytu lombardowego – papiery skarbowe w euro.

W przypadku kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP stosowane może być szersze spektrum zabezpieczeń.

Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący uwzględnieniu ryzyka niekorzystnych zmian cen rynkowych oraz kursów walutowych.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi w Umowie w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A., zaakceptowane przez EBC (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

9.1.1.3.1. Należności przeterminowane z tytułu krajowych operacji kredytowych

Na dzień 31.12.2019 NBP posiadał przeterminowaną należność w kwocie 84.878,0 tys. zł (99.799,8 tys. zł na 31.12.2018) od banku krajowego w upadłości likwidacyjnej z tytułu udzielonego w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP (por. Nota 9). Zabezpieczenie niespłaconej na dzień bilansowy części kredytu stanowiły wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP. W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że na 31.12.2019 zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z zabezpieczenia w pełni pokrywa wartość bilansową należności. Wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP nie wchodzą do masy upadłości banku krajowego zgodnie z przepisami zawartymi w art. 67 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze²⁷ (Dz. U. z 2015 r. poz. 233, z późn. zm.).

9.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia

²⁷ Z dniem 1 stycznia 2016 r. stosownie do art. 428 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978) tytuł ustawy otrzymał brzmienie "Prawo upadłościowe". Tym niemniej zgodnie z art. 449 tej ustawy (tj. Prawa restrukturyzacyjnego), w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed 1 stycznia 2016 r., wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. przepisy ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 r.

polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

9.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności zobowiązań finansowych NBP w walutach obcych na 31.12.2019 i 31.12.2018²⁸.

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2019 pozostało 1.219.125,0 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2019 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

²⁸ Zobowiązania związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały pominięte.

31.12.2019 w tys. złotych	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec nierzydentów w walutach obcych	P.9 Zobowiązania wobec MFV	P.11 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	20 508 301,2	20 508 301,2	0,0	0,0	0,0	20 508 301,2	19 762 467,1	745 834,1	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	18 606,2	0,0	18 606,2	0,0	0,0	18 601,0	18 601,0	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielnym przyzyczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	42 934 107,1	0,0	38 326 005,1	4 608 102,0	0,0	42 919 855,6	0,0	42 919 855,6	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	2 581 322,5	0,0	2 581 254,2	68,3	0,0	2 581 322,5	2 575 149,4	0,0	0,0	6 173,1
Alokacja SDR	6 879 551,6	0,0	13 232,9	0,0	6 866 318,7	6 875 252,6	0,0	0,0	6 875 252,6	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	439 708,8	0,0	439 708,8	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (kupno)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	73 361 597,4	20 508 301,2	41 378 807,2	4 608 170,3	6 866 318,7	72 903 332,9	22 356 217,5	43 665 689,7	6 875 252,6	6 173,1
31.12.2018 w tys. złotych	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec nierzydentów w walutach obcych	P.9 Zobowiązania wobec MFV	P.11 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	24 668 682,6	24 668 682,6	0,0	0,0	0,0	24 668 682,6	24 630 885,7	37 796,9	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	9 214,9	0,0	9 214,9	0,0	0,0	9 205,0	9 205,0	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielnym przyzyczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	37 864 307,6	0,0	34 066 597,9	3 795 709,7	0,0	37 848 426,7	0,0	37 848 426,7	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	465 670,7	0,0	465 564,0	106,7	0,0	465 670,7	460 017,9	278,8	0,0	5 374,0
Alokacja SDR	6 830 473,2	0,0	18 688,5	0,0	6 811 784,7	6 823 985,7	0,0	0,0	6 823 985,7	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	966 910,6	0,0	966 910,6	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (kupno)	49 495,4	0,0	49 495,4	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	70 874 755,0	24 668 682,6	35 598 471,3	3 795 816,4	6 811 784,7	69 815 970,7	25 100 108,6	37 886 502,4	6 823 985,7	5 374,0

9.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration*, zwana dalej „MD”, określająca wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom MD rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2019 r. utrzymano MD rezerw na poziomie obowiązującym w roku poprzednim.

Analiza wrażliwości, przeprowadzona w oparciu o MD²⁹, wykazała, że zmiana stóp procentowych o 100 pb (dla każdego portfela walutowego, równomiernie na całej długości krzywej rentowności) spowodowałaby zmianę wartości portfeli papierów wartościowych łącznie o 7.583,4 mln zł na 31.12.2019 (na 31.12.2018 o 6.991,1 mln zł). Poniżej zaprezentowano oszacowaną w oparciu o MD zmianę wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb.

Oszacowana w oparciu o MD zmiana wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb

w mln złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
USD	3 345,4	2 678,9	666,5
EUR	1 377,7	1 765,9	-388,2
GBP	1 398,4	1 292,8	105,6
AUD	937,8	799,6	138,2
NOK	352,7	301,6	51,1
NZD	171,4	152,3	19,1
Razem	7 583,4	6 991,1	592,3

Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej papierów wartościowych są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach bilansu, natomiast koszty powstałe z wyceny cenowej tych papierów obciążają wynik finansowy NBP.

²⁹ W analizie wrażliwości wykorzystano wskaźnik MD dla poszczególnych portfeli walutowych papierów wartościowych na 31.12.2019 i 31.12.2018, jako miarę liniową zależności ceny od rentowności, a także stan portfeli papierów wartościowych na 31.12.2019 i 31.12.2018 według wartości wykorzystywanych do monitorowania MD.

9.1.4. Ryzyko kursowe i ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów walut obcych na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (*Value at Risk* - VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 4.).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego³⁰ wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2019 r. zmieniono obowiązującą strukturę walutową benchmarku strategicznego i na 31.12.2019 obejmowała ona³¹:

- 51% USD,
- 20% EUR,
- 12% GBP,
- 8% AUD,
- 6% NOK,
- 3% NZD.

9.1.4.1. Ekspozycja na ryzyko kursowe i zmiany ceny złota

Poniżej przedstawiono wartości zasobów walutowych NBP na 31.12.2019 i 31.12.2018 w podziale na waluty, przy czym pozycje w walutach obcych związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały zaprezentowane w ramach zasobu PLN.

³⁰ Benchmark strategiczny jest portfelem porównawczym odzwierciedlającym długoterminowe założenia strategii inwestycyjnej poprzez określenie struktury walutowej oraz poziomu modified duration.

³¹ Na 31.12.2018 struktura walutowa benchmarku strategicznego obejmowała: 44% USD, 27% EUR, 12% GBP, 8% AUD, 6% NOK oraz 3% NZD.

31.12.2019 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w zaoście odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	42 518 790,2	0,0	42 518 790,2
2. Należności od nierzysydentów w walutach obcych	0,0	218 342 530,6	96 137 916,9	58 606 832,1	32 140 848,3	23 215 158,5	11 452 125,4	5 271 036,0	0,0	28 984,0	445 195 431,8
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,4
10. Pozostałe aktywa w tym: wyniki wyównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	1 222 529,2 0,0	8 676,2 8 676,2	94 825,7 44,1	4 337,7 0,0	858,6 0,0	963,1 963,1	1 263,5 1 263,5	52 630,0 0,0	0,0 0,0	0,0 0,0	1 386 084,0 15 284,6
AKTYWA OGÓLEM	1 222 539,6	218 351 206,8	96 232 742,6	58 611 169,8	32 141 706,9	23 216 121,6	11 453 388,9	5 273 666,0	42 518 790,2	28 984,0	489 100 316,4
PASYWA											
1. Pieniądz w obgu	238 777 248,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	238 777 248,0
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	65 410 357,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	65 410 357,6
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	385 342,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	385 342,2
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	64 985 650,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	64 985 650,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	9 346 735,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9 346 735,8
6. Zobowiązania wobec nierzysydentów w walucie krajowej	2 266 129,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 266 129,9
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	3 588 664,6	18 743 067,6	16 645,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	7 840,1	22 356 217,5
8. Zobowiązania wobec nierzysydentów w walutach obcych	0,0	26 515 994,7	2 848 108,9	12 961 450,4	1 340 135,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	43 665 689,7
9. Zobowiązania wobec MFN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 875 252,6	0,0	0,0	6 875 252,6
11. Pozostałe pasywa w tym: wyniki wyównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	198 914,9 0,0	9 165,5 8 872,5	5 794,5 16,6	5 029,7 4 956,3	20,2 0,0	1 162,0 1 160,4	1 383,5 1 383,5	0,0 0,0	0,0 0,0	7,0 0,0	222 477,3 16 389,3
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	165 628,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	165 628,8
13. Różnice z wyceny	28 432 057,2	788 135,0	195 235,2	248 152,7	502 871,4	68 874,1	258 865,0	0,0	0,0	0,0	30 494 130,6
14. Fundusze i rezerwy	8 186 317,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8 186 317,3
15. Wynik finansowy	-4 036 860,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-4 036 860,9
PASYWA OGÓLEM	414 118 520,8	30 901 959,8	21 792 206,2	13 231 277,8	1 843 027,3	70 036,3	280 188,5	6 875 252,6	0,0	7 847,1	489 100 316,4
POZYCJE POZABILANSOWE											
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	225 876,4	212 897,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	438 772,9
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	0,0	0,0	149 294,4	0,0	212 897,5	76 881,0	0,0	0,0	0,0	438 772,9
ZASÓB NETTO	-412 895 981,2	187 675 122,4	74 653 433,9	45 230 597,6	30 298 679,6	22 833 187,8	11 116 619,4	-1 351 586,6	42 518 790,2	21 136,9	21 136,9
w tym: Zasób bilansowy*	-412 895 981,2	187 449 443,3	74 440 508,9	45 380 510,6	30 298 679,6	23 146 282,6	11 193 320,4	-1 551 586,6	42 518 790,2	21 136,9	21 136,9
Zasób pozabilansowy*	0,0	225 679,1	212 925,0	-149 913,0	0,0	-213 094,8	-76 701,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Efekty wyównania do średniego kosztu zasobu oraz wyceny kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycjach A.10 i P.11) zostały ujęte w zaoście pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

31.12.2016 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w zobowiązaniach międzybankowych według standardów czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19 928 317,3	0,0	19 928 317,3
2. Należności od nierzyszców w walutach obcych	0,0	177 395 102,2	123 762 052,2	50 328 270,8	31 580 292,8	21 848 044,3	10 108 425,9	4 819 450,6	0,0	26 387,1	419 868 025,9
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych jednostek instytucji finansowych w walucie krajowej	5 643 915,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 643 915,1
10. Pozostałe aktywa	1 237 043,9	9 699,5	100 175,8	871,4	4 040,1	3 060,5	735,1	52 212,0	0,0	0,0	1 407 838,3
<i>w tym wyniki wyównania i wyówny kursowej pozycji pozabilansowych</i>	0,0	0,0	6 745,3	763,9	4 040,1	3 060,5	735,1	0,0	0,0	0,0	25 044,4
AKTYWA OGÓLNE	6 880 959,0	177 404 801,7	123 862 228,0	50 329 142,2	31 584 332,9	21 851 104,8	10 109 161,0	4 871 662,6	19 928 317,3	26 387,1	446 848 066,6
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	219 489 936,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	219 489 936,7
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych jednostek instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	72 942 616,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	72 942 616,5
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych jednostek instytucji finansowych w walucie krajowej	362 810,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	362 810,7
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	53 276 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	53 276 000,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	7 273 508,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 273 508,0
6. Zobowiązania wobec nierzyszców w walucie krajowej	2 605 986,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 605 986,1
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	14 25 364,9	23 654 158,7	15 465,9	0,0	11,4	0,0	0,0	0,0	5 107,7	25 100 108,6
8. Zobowiązania wobec nierzyszców w walutach obcych	0,0	21 464 635,6	5 304 773,3	7 952 338,7	3 164 754,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	37 886 932,4
9. Zobowiązania wobec MFV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Pozostałe pasywa	208 562,9	9 478,2	12 723,7	1 467,1	4 420,5	1 684,7	735,4	6 823 985,7	0,0	0,0	6 823 985,7
<i>w tym wyniki wyównania i wyówny kursowej pozycji pozabilansowych</i>	0,0	9 469,9	7 506,1	1 355,5	4 064,4	1 683,4	735,1	0,0	0,0	0,0	24 814,4
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	145 368,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	145 368,3
13. Różnice z wyówny	25 764 829,9	413 286,1	288 236,1	174 381,4	256 889,5	92 314,8	203 232,5	0,0	0,0	0,0	27 193 770,3
14. Fundusze i rezerwy	5 374 387,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 374 387,4
15. Wynik finansowy	-11 865 363,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-11 865 363,4
PASYWA OGÓLNE	375 578 643,1	23 312 764,8	29 259 891,8	8 143 653,1	3 426 064,8	94 010,9	203 967,9	6 823 985,7	0,0	5 114,5	446 848 066,6
POZYCIE POZABILANSOWE											
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	187 221,6	0,0	272 891,0	208 747,2	316 000,2	0,0	0,0	0,0	0,0	984 860,0
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	331 727,8	386 239,2	0,0	0,0	187 221,7	79 671,3	0,0	0,0	0,0	984 860,0
ZASÓB NETTO	-368 687 684,1	153 947 530,7	94 216 096,9	42 458 380,1	28 367 015,3	21 885 872,4	9 825 521,8	-1 952 323,1	19 928 317,3	21 272,6	21 272,6
<i>w tym:</i>											
Zasób bilansowy*	-368 687 684,1	154 091 807,3	94 603 096,9	42 186 080,7	28 158 292,4	21 755 716,8	9 905 193,1	-1 952 323,1	19 928 317,3	21 272,6	21 272,6
Zasób pozabilansowy*	0,0	-144 276,6	-387 000,0	272 299,4	208 722,9	130 155,6	-79 671,3	0,0	0,0	0,0	0,0

* Efekt wyównania do średniego kosztu zasobu oraz wyówny kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycjach A.10 i P.11) zostały ujęte w zasobie pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

9.1.4.2. Wartość zagrożona i rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (*Value at Risk* – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem, nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, oszacowane na podstawie analizy ich rozkładu. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Na 31.12.2018 r. została utworzona rezerwa w kwocie 3.874.387,4 tys. zł (oszacowanie kwoty rezerwy było równe kwocie niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych i wyniosło 11.865.363,4 tys. zł³²).

Na 31.12.2019 r. oszacowanie rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych w NBP było równe wartości zagrożonej pomniejszonej o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych i wyniosło 22.783.369,8 tys. zł. Na mocy uchwały nr 6/2019 RPP na 31.12.2019 uzupełniono rezerwę o 2.811.929,9 tys. zł, to jest w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego (por. Nota 29, Nota 30 i Nota 31). Na 31.12.2019 kwota rezerwy wyniosła 6.686.317,3 tys. zł (por. Nota 23).

³² Zgodnie z obowiązującą na 31.12.2018 r. uchwałą nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP Nr 17, poz. 19) oszacowana rezerwa nie mogła być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych. Tworzenie rezerwy nie mogło też powodować ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego (straty). Dlatego rezerwę utworzono jedynie w kwocie nadwyżki przychodów nad kosztami.

9.1.4.3. Ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko zmiany ceny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 1) jest związane z możliwością spadku wartości zasobu złota na skutek niekorzystnych zmian rynkowej ceny złota.

Wpływ spadku ceny złota na wynik finansowy ograniczają przychody niezrealizowane z jego wyceny oraz rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Rozdział 2.5.12. i Nota 22).

9.1.5. Kapitał NBP

NBP jako centralny bank państwa, nie podlega regulacjom dotyczącym adekwatności kapitałowej obowiązującym sektor bankowy.

Do składników kapitału, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych ESBC, NBP kwalifikuje:

- fundusz statutowy,
- fundusz rezerwowy,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych,
- rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości,
- dodatnie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej,
- stratę bilansową (z lat ubiegłych i roku bieżącego),
- część zysku roku bieżącego pozostającą w NBP (to jest 5%), która zostanie przeznaczona na zwiększenie funduszu rezerwowego.

Poniżej przedstawiono wartości składników kapitału NBP.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2019	31.12.2018
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0
Fundusz rezerwowy	0,0	0,0
Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	6 686 317,3	3 874 387,4
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2
Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej	28 876 107,4	25 575 147,1
Strata bilansowa z lat ubiegłych	-11 865 363,4	-11 865 363,4
Wynik finansowy roku bieżącego pozostający w NBP	391 425,1	0,0
Razem	27 206 509,6	20 702 194,3
<i>% sumy bilansowej NBP</i>	5,6%	4,6%

9.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych

NBP wycenia aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, z wyjątkiem:

- należności i zobowiązań z tytułu rachunków bankowych, w tym lokat i depozytów terminowych,
- udzielonych kredytów i pożyczek,
- pozostałych aktywów finansowych,
- pieniądza w obiegu,
- dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP.

W odniesieniu do tych instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę ich charakterystykę (np. krótkoterminowy charakter, unikalność instrumentu) przyjęto założenie, że ich wartość bilansowa w przybliżeniu odpowiada wartości rynkowej/bieżącej.

Na podstawie stosowanych przez NBP metod ustalania wartości rynkowej dla wyceny cenowej, aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe klasyfikuje się do jednego z trzech poziomów.

Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów, zobowiązań lub instrumentów finansowych pozabilansowych.</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP, z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych wycenianych w oparciu o stawki krzywych rentowności.*</p>	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach).</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dłużne papiery, do wyceny których są stosowane stawki krzywej rentowności dla danego typu papierów wartościowych o tym samym ratingu kredytowym emitenta, • transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe, do wyceny których stosowany jest model zasilany parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków. 	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których dane wejściowe nie są oparte na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.</p> <p>Na 31.12.2019 i 31.12.2018 NBP nie zaklasyfikował do tej kategorii żadnych aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych.</p>

* Wycenie według cen rynkowych podlega również złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Do jego wyceny NBP stosuje średnią cenę rynkową złota, która następnie podlega przeliczeniu na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy.

Przyporządkowanie do poszczególnych poziomów aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych, które na 31.12.2019 i 31.12.2018 zostały wykazane w bilansie według wartości rynkowej, przedstawiono poniżej.

31.12.2019 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	322 777 021,3	32 184 137,6	0,0	354 961 158,9	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	858,6	0,0	858,6	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	P.11.1
31.12.2018 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	329 190 814,2	0,0	0,0	329 190 814,2	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	107,5	0,0	107,5	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	328,0	0,0	328,0	P.11.1

W latach 2019 i 2018 nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

NBP przeprowadza również gwarantowane transakcje giełdowe (*futures*). Transakcje te są wyceniane do cen rynkowych (poziom 1) i rozliczane na bazie dziennej (por. Rozdział 2.4. oraz Nota 29).

9.2. Ryzyko operacyjne

Pojęcie ryzyka operacyjnego w NBP obejmuje możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych, w tym niezrealizowania zadań i negatywnego wpływu na reputację, wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów i systemów wewnętrznych oraz ludzi lub zdarzeń zewnętrznych.

W NBP obowiązuje podział ryzyka operacyjnego na 4 podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne i ryzyko technologiczne, w ramach którego rozróżnia się teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania i sprzętu IT) oraz niteleinformacyjne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka operacyjnego należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,

- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- stosowanie systemu limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- wprowadzenie kontroli dostępu oraz zabezpieczeń teleinformatycznych, fizycznych i elektronicznych,
- sporządzanie zapasowych kopii plików elektronicznych,
- sporządzanie planów awaryjnych i ewakuacyjnych, a także ćwiczenia i testy w ramach zapewnienia ciągłości działania NBP,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W 2019 r. odbyło się 13 posiedzeń Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, na których podejmowano tematy związane głównie z bieżącymi zagadnieniami mającymi wpływ na poziom ryzyka operacyjnego w NBP, cyberbezpieczeństwem w NBP, planami ciągłości działania oraz ewentualnym tzw. *hard Brexitem*.

W ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności umacniano standardy etyczne wspierając pracowników w stosowaniu *Zasad Etyki Pracowników Narodowego Banku Polskiego*.

Warszawa, dnia 26.03.2020 r.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego: